LIT... SERVICE
1132 WALNUT STREET,
DANVILLE, ILL. 61832

1165

DARBININKAS

L NR. 13. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, VASARIS - FEBRUARY 16, 1965 910 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN 21, N. Y. 10 CENTŲ

Amerikos vyriausybė dėl Lietuvos nepriklausomybės

Valstybės sekretoriaus pavaduotojo George W. Ball, einančio valstybės sekretoriaus pareigas, laiškas, vasario 7 rašytas Lietuvos atstovui Juozui Kajeckui:

Lietuvos valstybinės dienos keturiasdešimt septintos sukakties proga man malonu pareikšti Jums Jungtinių Valstybių Tautos ir Vyriausybės nuoširdžiai gerus linkėjimus.

Beveik dvidešimt penkeri metai prabėgo, kai suvereninė Lietuvių Tauta neteko savo valstybinės nepriklausomybės dėl neteisėtos Sovietų Sąjungos įvykdytos aneksijos. Bet nepalaužiama lietuvių tautos dvasia ir jos troškimas gyventi laisvėje ir nepriklausomybėje nesumenkėjo per tuos metus.

Pripažindama laisvos tautos teisę į valstybinį apsisprendimą, Jungtinių Valstybių vyriausybė tvirtai ir pastoviai laikosi savo paskelbtos politikos nepripažinti prievarta įvykdytos Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Jungtinės Valstybės dėl to ne tik pritaria lietuvių tautos pasišventimui laisvės bei valstybinės nepriklausomybės reikalui, bet reiškia ir pasitikėjimą, kad šis reikalas galutinai laimės.

GEORGE W. BALL, valstybės sekretoriaus pavaduotojas politiniam reikalam.

PREZIDENTAS L. B. JOHNSON paskyrė Thomas Mann valstybės sekretoriaus pavaduotoju ekonominiam reikalam.

DĖL VIETNAMO: loja, bet nekanda

Dėl Vietnamo yra daugiau kalbų negu veiksmų. Kalbas apie komunistinę vienybę prieš "Amerikos imperializmą" skelbia š. Vietnamas, kom. Kinija ir Sovietai. Sovietų min. pirm. Kosyginas, vasario 15 parvykęs iš Azijos, skelbė reikalavimą, kad Amerika atitrauktų savo jėgas iš P. Vietnamo. Komun. Kinija skelbė, kad savanoriai iš Kinijos vyks į Vietnamą, kaip tai darė Korejos karo metu; skelbė net, kad kinų daliniai jau esą Vietname. **Bet tai buvo vis kalbos, o konkrečių veiksmų tuo tarpu nesirodė.** Kalbas prieš Ameriką turėjo paremti demonstracijos prieš Amerikos atstovybes, langų daužymas, skaityklų grobimas — Maskvoje, Budapešte, Jakartoje, Sofijoje ir kt.

Amerikos vyriausybė santūri. Prez. Johnsonas ir gen. Taylor pareiškė, kad **š. Vietnamas nustoja buvęs neliečiamas, kol siųs komunistus teroristus į P. Vietnamą. Ar Amerika tęs atsiteisimą Š. Vietname, tai priklausys nuo Š. Vietnamo vyriausybės.**

Apsaugai nuo teroristų užpuolimo Amerika pasiuntė karių sargybas. Įspėjo Sovietus ir Vengriją, dėl demonstracijų prieš Ameriką. Vengrijai priminė, kad dėl vyriausybės suorganizuoto smurto prieš Amerikos atstovybę gali būti peržiūrėti santykiai.

Amerikos visuomenė santūri taip pat. Tik komunistai ir "pacifistai" rengė demonstracijas New Yorke prieš Amerikos atsiteisimą Š. Vietname. Remti N. Y. Times propagandai, kad Amerikos vyriausybė siūlytų derybas, tuojau buvo suorganizuotas daugelio universitetų bei kolegijų dėstytojų pareiškimas.

Prof. J. Šimoliūnas mirė

Racine, Wisc., vasario 11 mirė prof. Jonas Šimoliūnas, išgyvenęs 87 metus, reiškęsis trejopose gyvenimo šakose —profesinėj, pedagoginėj, visuomeninėj. Ir visose trijose reiškėsi kartu.

Gimęs 1878 gegužės 21 Jusėnų kaime Panevėžio ap., baigęs 1909 Rygoje politechnikos institutą kaip statybos inžinierius dalyvavo 1905 Vilniaus seime kaip Rygos lietuvių atstovas, 1917 dalyvavo Petrapilio seime kaip Suomijos lietuvių atstovas ir gynė nepriklausomybės rezoliuciją. Bolševikam užpuolus Suomiją 1918, dirbo su suomių sanitarais, paskui suorganizavo lietuvių gabenimą iš Suomijos į Lietuvą. Jų pargabeno 2000 ir pats parvyko su paskutiniu transportu.

Lietuvoje Vilniuje A. Voldemaro vyriausybėje jam buvo pavesta susisiekimo ministerijoje suorganizuoti geležinkelių, pašto, telefono, telegrafo valdybas, paskui Kaune buvo plentų, vandens kelių, uostų valdybos direktorius ir daugely kitų panašių pareigų. Pradedant nuo Aukštųjų Kursų Kaune, įsijungė į pedagoginį darbą aukštojoj mokykloj, ir iki pat karo buvo technikos fakultete ir vadovavo statybos katedrai. Pagamino gausiai savo srities literatūros.

Buvo paslankus organizaciniam darbam — jacht klubo organizatorius, Lietuvių suomių draugijos steigėjas, lietuvių švedų draugijos narys. Net ir tremtyje — lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos pirmininkas iki 1960 ir kt.

PARTIJOSE:

— **Respublikonų tarpe** vadovavimas tenka Nixonui, kuris neatsisako būti kandidatas 1968 rinkimuose. Goldwateris atsisakė, Scrantonas taip pat. Daugiau pretenzijų gali dar rodyti gub. Romney, Nixono vardas sutinkamas palankiai.

— **Demokratų tarpe** New Yorke skilimas tarp Wagnerio šalininkų ir sen. R. Kennedy aštrėja. Sen. Kennedy laišku įspėjo atstovų rūmų ir senato pirmininkus, kad jų žinioje esančias tarnybas dalytų ne pagal pasitarnavimą balsuojant, bet pagal sugebėjimus darbui. Savaime teisingas įspėjimas surūstino atstovų rūmų pirmininką Zaretzki, ir jis atšovė, kad sen. Kennedy siekia New Yorko įstatymų leidėjam diktuoti.

Streikas uostuose pabaigtas

Uostų darbininkų streikas po 33 dienų vasario 12 baigtas. Pagal naują sutartį valandai darbininkas gaus 3.36 dol. Jam garantuota metuose 1,600 valandų. Laimėjo tiesioginio atlyginimo valandai 36 cn., su visais priedais 80 cn. Tačiau streiko viena diena krašto ūkiui atsiėjo 25 mil. dol. Viename New Yorke streikavo 24,000 ir per dieną jie netekdavo $50,000 dol. atlyginimo.

Plieno unijų rinkimai eis į teismą?

Plieno unijų rinkimų duomenys vis nepaskelbti ir nalaukiama jų greito paskelbimo. Ilgai nesuskaitys, nes ligšioliniai duomenys rodo, kad McDonald ir Abel gavo maždaug tokius pat skaičius. Maža persvara yra Abelio naudai. Tad reikia visus balsus suskaityti. O be to abudu kandidatai apkaltino vienas kitą rinkiminės tvarkos laužymu, ir reikalas gali atsidurti teisme.

— **Kas remia Johnsoną?** R. Drummond (H. Tribune) paskelbė apklausinėjimo duomenis, pagal kuriuos išeina, kad Johnsono išrinkimą savo laimėjimu laiko konservatoriai, ne liberalai; iš 60 milijonų, kurie rudenį balsavo, konservatorių buvo 6 milijonais daugiau nei liberalų.

— **P. Vietnamo** karinė taryba vasario 15 paskyrė naują ministerį pirmininką dr. Phan Huy Quat ir naują valstybės galvą Phan Khac Suu.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimai

Nuo vasario 14 prasidėjo Lietuvos nepriklausomybės minėjimai visoje Amerikoje.

Vasario 16 rytą televizijos 4 kanale iš Waterbury atvykęs dr. P. Vileišis rodėsi su plakatais, reikajaujančiais Lietuvai laisvės ir tris kartus priminė nepriklausomybės sukaktį. Skaičiuojama, kad kanalo žiūrėtojų esą pora milijonų.

Waterburio L. Bendruomenės apygarda tą dieną išrūpino lietuvišką programą 4 radijo stotyse Connecticut valstybėje ir prie kelių išstatė plakatus apie Lietuvos okupaciją.

Minėjimų aprašymai eis paskiau.

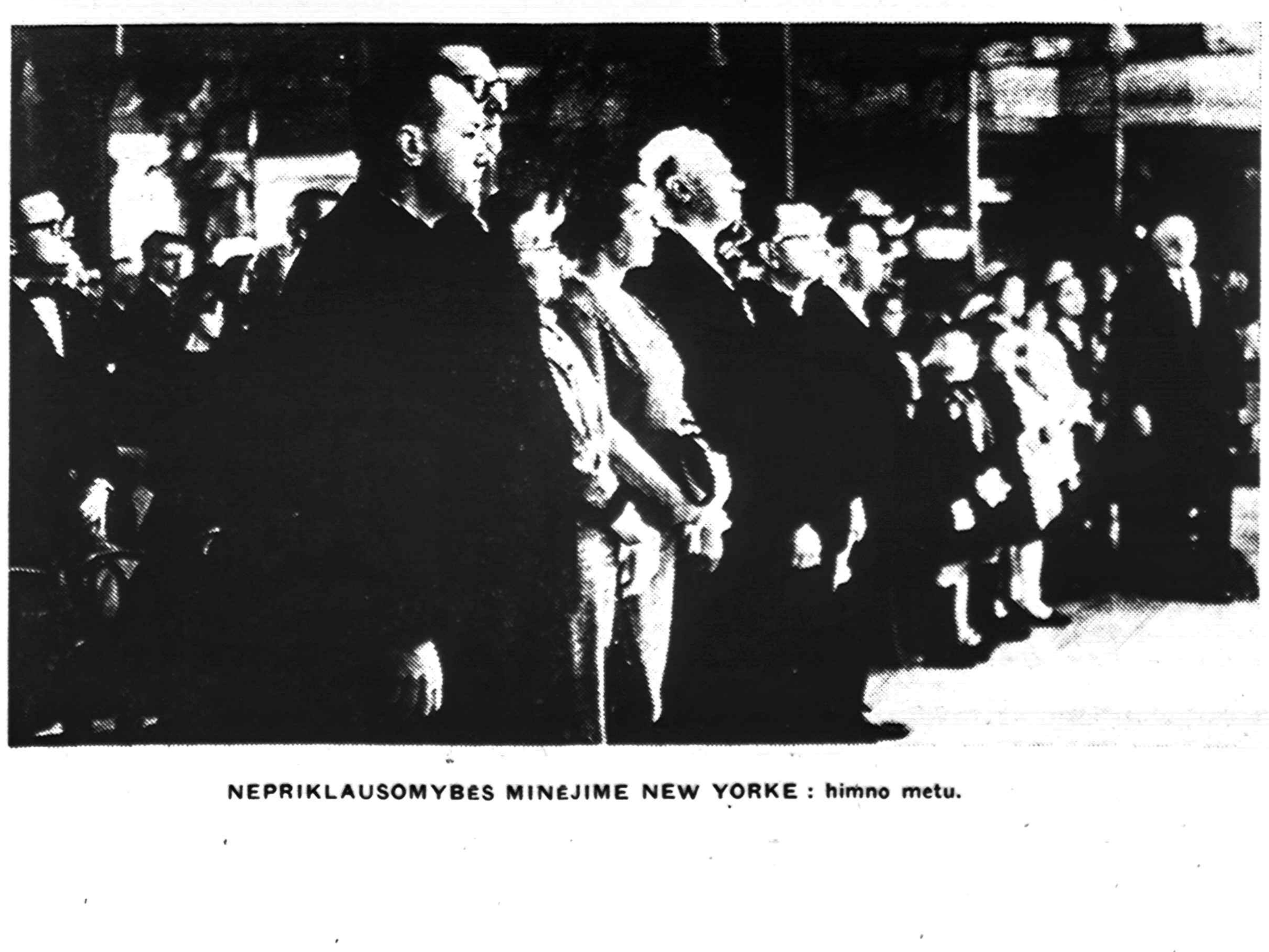

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIME NEW YORKE : himno metu.

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIME NEW YORKE: kalbėjo dr. Br. Nemickas. Nuotraukos P. Ažuolo.

LBJ VIENOS POLITIKOS LŪŽIS?...

Kyla atviri balsai už derybas ir taikos išgelbėjimą. Kaltinama vyriausybė. Keno tai balsai ir ką jie reiškia?

Nelengva susiorientuoti aukštojoj politikoje. Neturim nei "hot line" nei tiesioginių korespondentų iš vietų, kuriose vyksta konfliktai. Sekam tik atsiliepimus spaudos, kuri yra tokioje laimingoje padėtyje, ir pastebim jos pakitusį paskutiněm dienom toną.

ATVIRAI PRIEŠ:

N.Y. Times sekmadienio vedamajame paskutinės savaitės prez. Johnsono politikos veiksmus Vietname įvertino kaip "įžengimą į vienos krypties gatvę". Jei ta kryptimi toliau eis, kils karas su kom. Kinija ir gal Sovietais. Bet dar esąs laikas sustoti. Esą išmintis reikalauja, kad "Jungtinės Valstybės mėgintų kantrybę, diplomatiją ir derybas, ne karą."

Johnsono politikai pasmerkti argumentuoja: "Ką Jungtinės Valstybės dabar daro Vietname, tai duoda kortą į rankas komunistinei Kinijai .", "didina pavojų pasaulio taikai".

ATVIRI IR KALTINIMAI:

James Reston, to dienraščio vienas iš įtakingiausių kolumnistų, ima priekaištauti ne tik Johnsonui, bet ir Kennedy: esą nei vienas nei antras nepaaiškino tautai tikros padėties; Mc Namara pernai kovo 26 skelbė optimistinius ir klaidinančius pareiškimus apie artėjantį konflikto likvidavimą, iš tikrųjų "mes esame dabar kare".

Padėčiai sudramatinti Reston įspėja: esą "Šio šimtmečio visa istorija rodo, kaip sunku pramatyti karo rezultatus. Mes paskelbėme besąlyginės kapituliacijos reikalavimą kaizeriui ir laimėjom jo vietoj dvi didesnes grėsmes — nacizmą ir komunizmą. Dviejų pasaulinių karų vienas iš pagrindinių siekimų buvo rytų Europos laisvė, o komunistiniame režime jom teko mažiau laisvės, negu jos turėjo prieš tai".

Antras argumentas, kodėl reikia neįsivelti į Vietnamą: prezidentas paskelbė masyvią programą viduje, bet jos negalėsiąs įvykdyti, jei vyks karas Azijoje. Grįžta Restonas pagaliau vėl į priekaištus Johnsonui: kodėl visa problema nebuvo prezidento viešai svarstoma; kodėl nebuvo nurodytos garbingo susitarimo sąlygos; kodėl J. Tautų gen. sekretoriaus ir kitų valstybės vyrų pastangos įsiūlyti derybas buvo nublokštos į šalį?

NEAIŠKUMAI:

N.Y. Times kritikos pagrieztėjęs tonas ir kaltinimai palieka neaiškumų. Pvz. Jei skelbiamas vyriausybei kaltinimas dėl informacijos nebuvimo, tai ar N. Y. Times pranešimai apie Vietnamą per eilę metų nebuvo tikra informacija? Ar tai buvo klaidinimas kaip ir McNamaros?

Jei skelbiama, kad po karo Amerikos politika atnešė rytų Europos tautom mažesnes laisves, nei jos buvo turėję anksčiau, tai ar tos politikos kūrėjai nebuvo tos pačios minties, kuriai atstovauja N.Y. Times ir kuri atnešė komunistinę vergiją Kinijai, Kubai?

DĖL ATEITIES tik spėjimai.

Amerikoje stiprėja spėjimas, kad **š. Vietnamas** yra paveiktas bombardavimo. Subombarduotose vietose kilo riaušės. Abejojama, ar Vietnamas norėtų, kad jį okupuotų komunistinės Kinijos kariuomenė. Jis greičiau bus linkęs ieškoti derybų negu naujos okupacijos.

— **Š. Vietnamas** įsakė išvykti tarptautinei kontrolės komisijai.

— **Kom. Kinija** pasiskelbė sprogdinsianti antrą atominę bombą.

Jei Times skelbia, kad vyriausybės politika Vietname eina į naudą kom. Kinijai, tai kodėl tokis priekaištas nebuvo skelbiamas nei Lattimorei, nei Wielandui, nei Times bendradarbiui Matthews, kurio dėka Castro "got his job" Kuboje

Kyla neaiškumas ir dėl JT gen. sekretoriaus inciatyvos: kai komunistai muše amerikiečius, tai sekretorius tylėjo, kai amerikiečiai muša komunistus, tai sekretorius ėmė šaukt, kad reikia derėtis, ir N.Y. Times jo šauksmo ragina paklausyti. Kodėl visa tai?

PAAIŠKINIMAI:

Frank Conniff, Journal American politinis vertintojas, gerokai paaiškina. Jis sako, kad Johnsonas ligi šiol veikė ta pačia linija, kaip jo pirmatakas. Tačiau bomba už bombą, smūgis už smūgį rodo padėtį paskutinėm dienom pakitus. Ar Johnsonas grįš prie pasyvios laikysenos, kurią paveldėjo iš Kennedy, ar karinius veiksmus griežtins, parodys ateitis.

Tačiau LBJ, ir viceprezidentas būdamas, informuoja Conniff, — nebuvo tos pačios minties dėl Vietnamo kaip Kennedy. Jis negalėjo suprasti, ar buvo išmintinga nuvertinti prezidento Diemo režimą. Dabar jis atsisakė Kennedy inercijos ir ėmėsi veiksmų.

Conniff kreipė dėmesį, kad prezidento patarėjai užsienio politikos reikalais tebėra tie patys, kuriuos paskyrė Kennedy, išskyrus vieną. Pastarasis buvo Roger Hilsman, kurio žinioje buvo pietų Azijos reikalai ir kuris prieš dvejus metus įvykdė idėją, kad Diemo režimo likvidavimas išgelbėsiąs padėtį; kad pasirėmimas budistais atnešiąs tvarką ir laimėjimą. Deja, sako Conniff, nei padėtis nebuvo išgelbėta, nei budistai nebuvo laimėti appeasementu.

Johnsonas visą tą liūdną dramą matė ir buvo pagaliau priverstas, anot Conniff, tai dramai rašyti savo scenarijų. Istorija terodys, ar jis buvo teisingas.

PAPILDOMI FAKTAI:

Conniff tai rašė penktadienį. Šeštadienį jau kai kas naujo: paskelbti pakeitimai valstybės departamente. Kennedy paskirtasis trečiuoju pagal rangą valstybės departamente Averell Harrimanas dabar paskelbtas tik "laisvu ambasadorium" be administracinių pareigų, o į jo vietą skirtas Thomas Mann, kaip valst. sekr. pavaduotojas ekonominiam reikalam. Thomas Mann jau Johnsono pasirinktas žmogus iš Texas, griežtos rankos, sutvarkęs Guatemalos komunistų įtaką, tvarkęs lotynų Amerikos reikalus. Dabar į Thomas Mann vietą paskirtas Jack Hood Vaughn, atstovas Panamoje. Kai pastarasis buvo skiriamas Panamai, valst. sekr. Rusk buvo tam priešingas, bet Johnsonas jį laikė patikimu žmogumi ir padarė savo sprendimą. Dėl paties Rusk gandų buvo sukėlęs Rusk nebuvimas Washingtone, kada buvo svarstoma Vietnamo politika. Rusk atostogauja, sveikatą taiso Floridoje. Gandai paneigti, paaiškinant, kad jis turi prezidento pasitikėjimą ir prezidentas jam pataręs dar susveikti. Tas paneigimas gali būti ir kitaip suprantamas: Rusk yra technikas dalykam vykdyti; kai reikalai bus išspręsti, jis sugrįš jų vykdyti. Pakeitimų numatoma ir daugiau.

Jei šie aiškinimai teisingi, tai jie rodo prezidento ligšiolinėje politikoje lūžį, nepriimtiną tai grupei, kuri nori visus prezidentus laikyti savo ypatingoje globoje.

Pirkit ikonas - už amerikoniškus drabužius

Pasakojo Tėvas James Drane ir apie religinį gyvenimą Rusijoje — kokius jis įspūdžius susidarė . . .

Aš negaliu paneigti, — sakė jis, — kad buvau liudininkas religinio užsidegimo tarp rusų. Didžiausia religinė bendruomenė, žinoma, yra ortodoksų — apie 35-50 milijonų. Bet iš kitos pusės, turiu pripažinti matęs ir daug bažnyčių, kurios buvo uždarytos ar naudojamos kitiem tikslam. Pvz. Leningrade šv. Isakijaus katedra dabar tik turistų atrakcijai palikta. Kai Tėvas Dranė lankė, ten guidu buvo penkiolikos metų berniokas.

Prie šv. Mergelės mozaikinio paveikslo jaunasis propagandistas pylė kaip iš rankovės, kaip krikščionybė buvo pažeminusi moterį, laikydama ją tik vyrų gyvuliškų aistrų verge, ir tik komunizmas ją išvadavęs ir davęs lygybę. Ne vienas turistas neiškentęs jam prieštaravo. Bet prieštaravimas propagandistui nedarė įspūdžio. Jis pylė toliau kaip gramafonas.

Tame pat Leningrade Kazaniaus katedra paversta religijos istorijos muziejum. Tame muziejuje pat pradžioje gausybė paveikslų, kurie žemina rusų ortodoksų dvasininkus —koki jie žiaurūs, godūs, smaguriautojai. Pvz. vienoje fotografijoje rusė moteris meldžiasi prieš įkoną, o šalia paveikslas, kuriame dvasininkas šveičia vištiuką, geria vyną, valgo vaisius prabanginės vilos fone. Centre — bronzinė statula moters, sulinkusios po sunkiu kryžium — tai krikščionybės naštos moteriai simbolis.

Katalikybė rodoma šoninėje kriptoje. Ten reprodukcija Vatikano draudimo katalikam balsuoti už komunistus; šalimais pundas knygų, kurios įtrauktos į "draudžiamųjų indeksą" ir padėtas parašas: "Katalikų bažnyčia yra intelektualinės pažangos priešas". Daug vaizdų iš inkvizicijos. O Galilėjus rodomas kaip "liaudies herojus". Labiausiai jaudino Tėvą Drane skyrius, kuriame buvo skelbiama, kad katalikų Bažnyčia didžiausias karų kurstytojas. **Ten yra ir kard. Spellmano paveikslas,** kuriame jis laimina "amerikiečius agresorius Korejoje". Kitame paveiksle popiežius įsako savo "leitenantam" Mussolini ir Hitleriui užpulti Rusiją. Dievo Motina ir Kūdikis parodyti taip, lyg jie globotų Vokietijos bombonešus ir tankus.

Labiausiai atmintinas dalykas, pasakoja Tėvas Drane, kurį mačiau muziejuje — tai rusės moters maldingumas. **Kai ateistas palydovas vedė turistus per muziejų, viena moteris, kaimietė, sustojo prie Dievo Motinos ikonos. Ji pasilenkė, atsiklaupė ir pabučiavo ikonos kraštą. Vienam momentui religijos istorijos muziejus vėl pavirto Kazaniaus katedra.**

—o—

Vieną rytą kitame mieste aš atsikėliau anksti — pasakoja Tėvas Drane — ir išėjau pasivaikščioti. Pasukau už kampo, kur daugel keleivių laukė autobuso. Prie manęs pristojo jaunas vaikinas:

— Turistas?

— Taip. Amerikietis.

— Tai gerai. Man patinka anglų kalba, nors aš neturėjau daug progų ja kalbėti ir niekad lig šiol nesutikau amerikiečio. Aš mielai jum aprodyčiau miestą . . .

Iš tolimesnių žodžių Tėvas Drane tuoj susivokė, kad **vaikinas labai interesuojasi amerikiniais drabužiais. Ir už įuos pasiūlė — rusiškas ikonas,** jei Tėvas Drane sutiks su juo nueiti į jo namus. Nuėjo.

Vaikinas gyveno su motina mažutyje kambarėly, kuriame buvo ir visas jų turtas. Nei tekančio vandens. Nei vonios . . . Vaikinas ištraukė rinkinėlį ikonų ir ėmė jas rodyti ir aiškinti. Kai tik sujudėdavo koridoriuje, jis nutildavo. Tėvas Drane nesiryžo imti įkonų, kad kontrolė paskiau nepričiuptų. Ikonų vietoj jis pasiūlė vaikinui: tegul jis aprodo bažnyčias, tai gaus kai ką iš amerikoniškų drabužių.

Mes ėjome — pasakoja Tėvas Drane — per ortodoksų bažnyčias, kurios buvo atdaros. Kiekvienoj palydovas uoliai bučiavo ikonas ir ragino mane daryti tąpat. Ranką pridėjęs prie širdies, jis kartojo, kad jis tebesąs tikintysis. Bet man rodės, kad jis perdaug apie tai kalbėjo . . .

Tai buvo šiokiadienis. Betgi vienoje bažnyčioje rado pamaldas. Mišias laikė ortodoksų kunigas šoninėje koplyčioje kokių 30 kv. pėdų, kur buvo pakankamai vietos septyniom pagyvenusiom moterim, tos vietos religinei bendruomenei. Kunigo žmona jam patarnavo, giedodama ir atsakinėdama.

Pamaldų metu atėjo du vaikinai į bažnyčią. Pastovėję, paklausę, jie ėmė garsiai juoktis. Senos moterys į juos nė nepažvelgė. Vaikinai priėjo arčiau prie altoriaus ir juokėsi toliau, pamėgdžiodami ženklais kunigo judesius. Kai kunigo žmona užriko, kad jie eitų šalin, jie išėjo neprieštaraudami, bet pamėgdžiodami girdėtą giedojimą ir žegnojimą.

Tėvas Dranė pareiškė noro pamatyti katalikų kunigą, jei tokis dar likęs. Abudu sėdo į autobusą ir nuvyko į labai jau vargingą rajoną. Už kelių šimtų jardų nuo autobuso sustojimo jie pamatė seną žmogų, sėdintį priešais namus. Tai esąs kunigas, pasakė palydovas.

Palydovas paaiškino kunigui, kad amerikietis turistas norįs su juo pasikalbėti. Gracingu mostu užkabintasis pasiūlė atsisėst ant slenksčio. Sutarė, kad labiausiai abiem suprantama kalba bus prancūzų.

Iš pradžių kunigas atsakinėjo gana noringai. "Ar Bažnyčia jau sunaikinta?" — teiravosi turistas. Kunigas kalbėjo, kad žmonės neina į bažnyčią, nes bijosi, bet savo širdyje jie tebėra tikintieji. Bažnyčios —visos uždarytos. Ateitis nėra šviesi . . . Kunigas pasakojo ir apie savo dienas kalėjime ir apie sąlygas koncentracijos stovyklose. Minėjo net, kaip jam mėgino perplauti smegenis kasdieninėm marksizmo pamokom. Bet netrukus kunigas pradėjo atsakinėti į Tėvo Drane klausimus vis santūriau savais klausimais ir su šypsniu: "O iš kur aš galiu žinoti, kas jūs esate?"

DIEVO MOTINOS ikona Smolensko katedroje, vadinama "Juodąja Madona".

Vienu tarpu paiydovas pasitraukė, palikdamas mus vienu du, kad galėtume niekeno nekliudomi išsikalbėti. Kunigas sunerimo. Jis pakvietė palydovą, kad jis grįžtų, nes jis, kunigas, neturįs jokių paslapčių. Kai vaikinas pasakė, kad jis norėtų atokiau pabūti, kunigas užsispyrė, kad jis grįžtų. **"Jis turi grįžti ir būti su mumis. Jis mus supranta. Jis turi žinoti, kas mes neturime jokių paslapčių."**

Tėvas Drane iš prancūzų kalbos perėjo į lotynų. Bet tai nedarė kunigui įspūdžio. Jis ėmė kartoti sakinius, išmoktus kalėjime, kaip iš gramafono. "Viskas Rusijoje yra gera. Valstybė visu kuo pasirūpina".

"Vargšas žmogus, — pasakoja Drane — ėmė nekantrauti ir mėgino pasitraukti nuo manęs. Aš prašiau, kad nenueitų. Klausiau, ar negaliu būti jam kuo naudingas, gal galiu ką parūpinti.

"Valstybė aprūpina visu kuo. Aš turiu viską, ko man reikia".

Lietuvoje

Kun. J. Ragauskas vėl turi aiškinti

J. Ragauskas, kunigas — bedievis, Tiesoje sausio 16 str., "Griūvantis bastionas" aiškina apie gamtos tikslingumo priežastį. Tas klausimas yra nepaprastai aktualus kovoje prieš tikėjimą. J. Ragauskas pripažįsta, kad tikintieji nuolat nurodo į gamtos tikslingumą —dėsningumą ir jo priežastimi laiko aukštesnę už gamtą būtybę — Dievą. J. Ragauskas nori išsiversti be Dievo ir aiškina, kad gamtos daiktų bei reiškinių dėsningumą "apsprendžia objektyvios sąlygos". O kas tos objektyvios sąlygos? J. Ragauskas aiškina: "O tos objektyvios sąlygos . . . yra ne kas kita, kaip materijos savybės".

J. Ragauskas vargiai gali jaustis atsakęs taip, kad klausimo toliau nebūtų. Tikintieji, sutikdami su jo pasakymu apie materijos savybes, pratęs jo aiškinimą naujais klausimais: o iš kur tos materijos savybės atsirado? ar jas nebus davęs materijai Tas, kuris jas leido į pasaulį?

—o—

— **Prof. K. Baršauskas**, miręs Kauno politechnikos instituto rektorius, pagerbtas tuo, kad viena laboratorija pavadinta jo vardu ir nutarta išleisti jo raštų rinkinį.

— **Poeto Jovaro** — Jono Krikščiūno, paminėta 85 metų sukaktis.

— **Jono Dautarto** paminėta 60 metų sukaktis. Nuo 1947 jis yra teatro vyr. chormeisteris.

— **R. Mikšytė,** lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinė bendradarbė, parašė veikalą "Antano Baranausko kūryba".

Vienybės sąjūdis

atsiliekantieji ir per toli bėgantieji

— **Katalikų ir žydų** 26 atstovai 4 dienas Latrobe, Pa., svarstė teologinius klausimus. Svarstymus laiko pavykus, nes vyravo išsiaiškinimo, ne polemikos dvasia.

— **Tautinė liuteronų taryba** pritarė diskusijai su katalikais apie krikščionybės pagrindus ir dalykus, kurie mus skiria. Amerikoje liuteronų yra 8.6 milijonai.

— **Ortodoksų** du vyskupai iš išvyko į Romą kalbėtis dėl santykių kaip lygūs su lygiais.

— **Olandijos** kardinolas Alfrink įspėjo susilaikyti nuo nesveikos kritikos bažnytiniam susirinkimui, Romos kurijai ir popiežiui. Įspėjimas taikomas tiem, kurie mano, kad bažnytinis gyvenimas neprotingai reformuojamas, o taip pat tiem, kurie mano, kad popiežius per mažai demokratiškas, nesiskubina vyskupų daugumos direktyvom pasiduoti.

— **The Tablet** kolumnistas įspėjo, kad vykdydami Bažnyčios nusistatymą eiti į pasaulį su meile, katalikai nepasuktų buvusiu Anglijos katalikų keliu prisitaikyti prie protestantų tiek, kad nutylėtų savo principus ir lenktyniuotų rodydami savo liberalizmą. Įspėjo taip pat, kad popiežiaus Jono XXIII kelias linkstama iškreipti — popiežius skelbė meilę kitiem, ne liberalizmą tiesos atžvilgiu.

LIETUVOJE dar mažins bažnyčių skaičių.

'Literatūros ir meno' žurnalo informacija pasiremdamas, 'The Tablet' paskelbė, kad eilė katalikų bažnyčių Lietuvoje bus perimtos valdžios reikalam. Esą bažnyčios lankomos nedaugelio asmenų, tai jos bus paverstos muzėjais,teatrais. Mini žurnalas, kad Vilniuje tuojau bus paimtos 3 bažnyčios.

Liet. pasiuntinybės Washingtone žinios

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, sausio mėn. dalyvavo bendroje Kongreso sesijoje, išklausęs JAV prezidento Lyndon B. Johnson kalbos (State of the Union).

Prezidento inauguracijos proga Kajeckai dalyvavo gubernatorių, tarptautinio klubo ir inauguracijos priėmimuose. Gubernatorių priėmime Lietuvos atstovas susipažino su Virgin Islands gubernatoriumi ir jo žmona Ralph Paiewonsky, kurie pasisakė, kad gubernatoriaus abu tėvai kilę iš Lietuvos (Mariampolės ir Vilkaviškio).

Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai sausio 21 turėjo pasitarimą pas Latvijos atstovą profesorių Spekkę. Washingtone Pabaltijo valstybės liečiančiais klausimais.

Lietuvos atstovas J. Kajeckas vasario 14 dalyvavo 'Presidential Prayer' pusryčiuose dalyvaujant JAV prezidentui ir viceprezidentui.

— **Gbenye,** Kongo komunistų vadas, lankėsi Alžire ir Egipte paramos prieš Tshombe.

— **Izraelis** paskelbė, kad Egiptas gauna naujas Sovietų ginklų siuntas.

Siųskite į Lietuvą ir SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom *urmo kainom* atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N. Y. C.

Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- *Specialiai žemos kainos* siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas. kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas

PRANAS BRUČAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. VIrginia 6-9519

SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N.Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir eurapietiška duona ir pyragai Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai

DALIA ir ALBERTAS RADŽIŪNAS, sav.

36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Patikima ir žinoma firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą leidžiamiems siuntiniams į USSR — *PRANEŠA:*

Eilėje garantuojamų užsakymų sovietinės gamybos prekėms, kaip tai: AUTOMOBILIAMS, ŠALDYTUVAMS, TELEVIZIJOS APARATAMS ir kt., pats gavėjas gali pasirinkti dovanas už bet kokio dydžio sumą.

Jūs taip pat galite užsakyti MAISTO PRODUKTŲ DOVANAS giminėms, esantiems USSR. Pristatymas skubus iš produktų sandėlių esančių SOVIETŲ SĄJUNGOJE.

Kainos prieinamos.

Katalogų prašykite bet kuriame mūsų skyriuje arba Vyriausioje Įstaigoje:

45 West 45th Street
New York, N. Y. 10036; Room 1101
Tel.: CI 5-7905

KVIEČIAME UŽSIPRENUMERUOTI
MĖNESINĮ KULTŪROS ŽURNALĄ

AIDUS

Eina tremtyje jau 19 metų
Redaguoja
dr. Juozas Girnius
Metinė prenumerata 7 dol.
Adresas:
AIDAI
680 Bushwick Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. ..... Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. ..... Tel. STagg 2-4329
91-15 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. — Tel. 441-4554

Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDELIS

Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako

Vasario 16 švenčiant

Vasario 16 minint, labai dažnai pasakoma ir parašoma, jog tos dienos deklaracija 1918 metais Vilniuje buvusi paskelbta nepriklausoma Lietuvos valstybė. Žymiai rečiau užsimenama ir pabrėžiama, kad Vasario 16 aktu nepriklausomą Lietuvos valstybė buvo iš naujo atstatyta, ne paskelbta. Iš tikrųjų taip skelbė pats Vasario 16 aktas. Jame skaitome:

"Lietuvos Taryba kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintąją tautą apsisprendimo teise ... skelbia atstatanti nepriklausoma demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis".

Vadinasi, nebuvo kuriama ir skelbiama kokia visai nauja valstybė, kurios istorijoje nebūtų buvusios, bet atstatoma senoji Lietuvos valstybė, kuri yra gyvavusi jau ilgus amžius. Taigi pasiremta ne tiktai tautų apsisprendimo teise, bet ir praeities tradicija. Valstybė, kuri anksčiau gyvavo, bet rusų okupacijos buvo šimtui su viršum metų užgniaužta, pasibaigus karui, turėjo vėl būti laisva.

★

Lietuvos valstybės atkūrimas iš tikrųjų ir prasidėjo su Didžiojo karo pabaiga — taikos paliaubom 1918 lapkričio 11. Tą dieną Vilniuje, Lietuvos sostinėje, buvo sudaryta pirmoji nepriklausomos Lietuvos vyriausybė, pradėjusi tvarkyti kraštą, megzti ryšius su užsieniu ir gintis nuo priešų, kuriais pasirodė visi trys didieji Lietuvos kaimynai — rusai, vokiečiai ir lenkai.

Nė vienas iš jų nenorėjo matyti nepriklausomos Lietuvos, siekdamas vienokiu ar kitokiu būdu surišti Lietuvą su sava valstybe. Vokiečiai spendė Lietuvos jungimą su Prusija, bolševikai siekė paversti sava 'sovietinė respublika', lenkai norėjo prisirišti senu unijos mazgu. Šiose skirtingose užmačiose tik vienas dalykas buvo bendras: neišdrįsta visiškai neigti lietuvių tautai teisės į laisvę, skelbiant, kad ji būsianti užtikrinta sovietinėje santvarkoje, broliškoje unijoje su lenkais arba glaudžiam ryšy (konvencijose) su Vokietija. Vasario 16 aktas atmetė visus Lietuvos kaimynų kėslus, tačiau nuo jų buvo atsiginta tiktai tautos krauju. Tiktai Lietuvos savanorių-kūrėjų gyvybe atkovota Lietuvai nepriklausomybė.

★

Nepriklausoma Lietuvos valstybė neilgai begyvavo tarp dviejų pasaulinių karų, bet ji paliko tokius didžiulius pėdsakus viduje ir užsienyje, kad nė žiaurus bolševikų teroras negali jų užtrinti. Visam pasaulyje Lietuva tebežinoma ir laikoma Sovietų Rusijos kupuota; tuo tarpu prieš pirmąjį pasaulinį karą daug kas klausė, kas yra Lietuva. Anuomet Lietuvos vardą buvo užslopinusi šimtametė Rusijos okupacija. Žmonės nebeprisiminė laisvos Lietuvos laikų.

Šiandien Lietuvos gyventojų didžioji dauguma dar gerai mena Nepriklausomybės laikus ir dar geriau žino, kiek yra pasunkėjęs gyvenimas bolševikų vergijoje. Vasario 16 tebeminima ir švenčiama, kad ir uždaruose savųjų būreliuose ir visų širdyse, neprarandant vilties sulaukti nepriklausomos Lietuvos atstatymo. Gerai žinoma, kad tokia nežmoniška prievarta, kuri laiko prislėgusi ir pačią rusų tautą, negali trukti visą laiką. Istorijoje tironams visada galas ateina staigiai nelauktas.

Ministeris, seimo pirmininkas, prezidentas

Aleksandro Stulginskio sukaktis (3)

Bolševikam besiveržiant į Vilnių, 1919 sausio pirmom dienom Mykolo Sleževičiaus vadovaujama Lietuvos vyriausybė persikėlė laikinai į Kauną ir iš čia pradėjo karą su priešu, kuris priekin buvo iškišęs Vinco Kapsuko bolševikinę vyriausybę. Tokias pat 'vyriausybes' buvo sudare ir latviam bei estam. Bet bolševikam nepavyko Lietuvoje įtvirtinti nei savoio Kapsuko nei sovietų tvarkos. Lietuvos savanoriai-kūrėiai davė tokį smūgį, kad bolševikai atsidūrė net už Dauguvos.

Tuo sunkiu metu, kai reikėjo krašto gynimą organizuoti beveik iš nieko (trūko ginklų ir pinigų), Aleksandras Stulginskis buvo ministeriu trijuose iš eilės kabinetuose: M. Šleževičiaus II kabinete 1918 XII 2-1919 III 12 be portfelio; Pr. Dovydaičio III kabinete 1919 8 IV 12, ministerio pirmininko pavaduotoju ir vidaus reikalų ministeriu, ir vėl M. Šleževičiaus IV kabinete 1919 III 12 — 1919 X 7, žemės ūkio ir valstybės turtų ministeriu. Bolševikai buvo išginti iš Lietuvos, bet tebesivaržė į Lietuvą lenkai ir Žemaitijoje pradėto siausti vokiečiai bermontininkai.

STEIGIAMAJAM SEIMUI

Dar nesibaigus kovom už Lietuvos laisvę (ilgiausiai jos truko su lenkais), buvo pasiruošta ir pravesta Steigiamojo seimo rinkimai. Seimas susirinko Kaune 1920 gegužės 15. Buvo išrinkta iš viso 112 atstovų. Didžiausią grupę sudarė krikščionių demokratų frakcija (49), tad iš jos buvo išrinktas ir Steigiamojo seimo pirmininkas — Aleksandras Stulginskis.

Pradėdamas vadovauti tam nepaprastai reikšmingam seimui, kuris padėjo pagrindus demokratinei Lietuvos respublikai, A. Stulginskis visų pirma pabrėžė, kad Lietuvos laisvė išsikovota tiktai pačios lietuvių tautos pastangomis ir Lietuvos kariuomenės narsumu. Toliau A. Stulginskis kalbėjo:

"Mūsų priešininkų buvo skelbiama pasauliui, jog lietuviuose nesą jokios politinės sąmonės. Rinkimai į seimą parodė ką kitą. Rinkimuose dalyvavo daugiau kap 90 procentų piliečių; tai yra toks didelis nuošimtis, koks retai kur atsitinka pasaulyje ... Lietuviai gavo 91.9 prc. visų balsų". A. Stulginskis dar apgailestavo, kad Lietuva tuo tarpu neapima Vilniaus su didele jo sritimi ir Klaipėdos su Mažąja Lietuva.

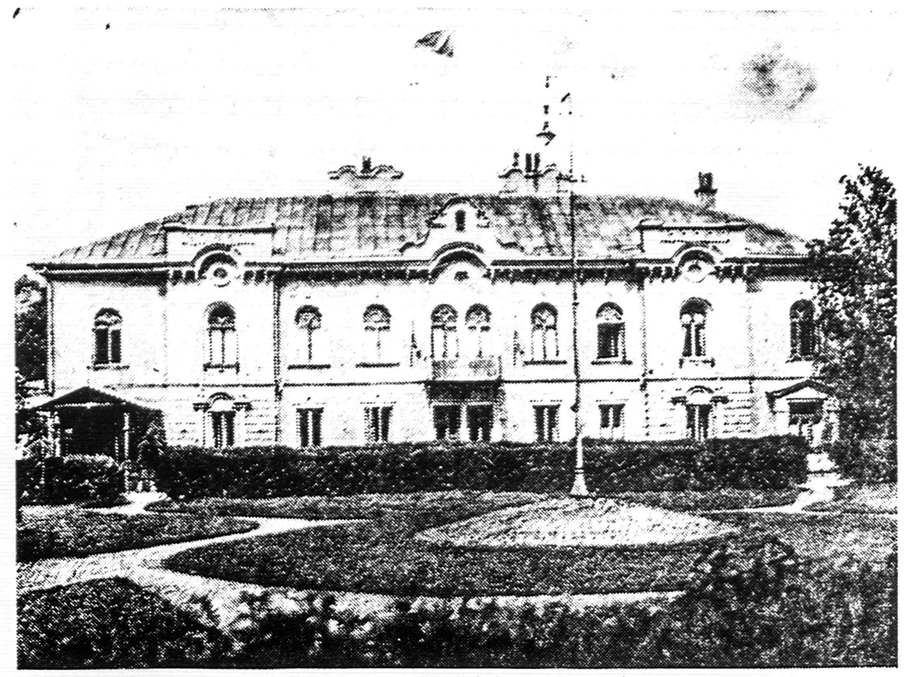

LIETUVOS prezidento namai Kaune 1920 metais.

Steigiamasis seimas posėdžiavo daugiau kaip dvejus metus — nuo 1920 gegužės 15 iki 1922 spalio 6. Seimas turėjo 257 plenumo posėdžius ir didelę gausybę komisijų. Priimta Lietuvos konstitucija, žemės reforma ir daugiau kaip 300 įvairių kitų įstatymų, kurie tiesė pamatus laisvos Lietuvos kultūriniam, socialiniam, ekonominiam gyvenimui. Lietuva taip pat užmezgė ryšius su užsienio valstybėmis, įsteigė savo konsulatus ir pasiuntinybes.

PIRMININKO KĖDĖJE

Dideli ir našūs Steigiamojo seimo darbai buvo atliekami dar neramiu laiku, kai nepriklausomajai Lietuvos valstybei dar grėsė pavojai iš lauko ir vidaus, o tarptautiniuose santykiuose ne visi benorėjo Lietuvą pripažinti. Pačiame seime buvo nesklandumo tarp atskirų pažiūrų ir grupių, kildavo gana aitrūs kivirčiai. Seimo pirmininkui nebuvo nelengva vadovauti posėdžiam, nepaleisti iš rankų tvarkos, pasiekti reikalingų nutarimų. Aleksandras Stulginskis savo nuosaikumu, ištverme ir ramiu žemaitišku būdu labai tiko tom pareigom. Prel. M. Krupavičius prisimena iš anų laikų:

"Jokie, kad ir sunkiausi įvykiai, Stulginskio iš pusiausvyros, objektyvumo ir šalto kraujo neišmušė ... Juo didesnė audra, juo jis atsparensis ir ryžtingesnis ... Santykų su partiniu priešu — kietas principiniuose klausimuose, nuolaidus antraeiliuose ir visuomet bendro darbo šalininkas. Tvarkos laužytojams ir ardytojams —nenumaldomai kietas, bet teisingas ir objektyvus bei korektiškas. Savamin̆iui pirmenybės neduodavo tik dėl to, kad jis vienamintis. Kai tiesa būdavo kitamin̆io pusėj, jis palaikydavo kitamintį ... Toks buvo Stulginskis Steigiamojo seimo pirmininko vaidmeny".

Tuo pačiu laiku jis ėjo taip pat Lietuvos prezidento pareigas.

VALSTYBĖS PRIEKYJE

Steigiamajam seimui priėmus laikinąją konstituciją 1920 birželio 10, nuo birželio 19 seimo pirmininkui atiteko ir prezidento pareigos, kurias ligi tol ėjo A. Smetona, rinktas Valstybės Tarybos. Antanas Smetona atsistatydino dar pirmajam Steigiamojo seimo posėdyje — 1920 gegužės 15. Jis pareiškė:

"Ši diena garbinga mūsų tėvynei. Kelius amžius klausiusi svetimųjų valdžios, nusilenkuri jos valiai, Lietuva šiandien įstengė apsisprendimo teise pastatyti priešaky tautos savo visuomenės valią ... Laikinosios Vyriausybės uždavinys baigtas ... Šiandien visi pasitraukia ir atiduoda tam aukštajam susirinkimui visą krašto valdymą".

Tais žodžiais anuomet buvo nusilenkta lietuvių tautos valiai ir demokratinei santvarkai, kurią įsipareigojo išlaikyti Steigiamasis seimas su nauju prezidentu Aleksandru Stulginskiu.

Aleksandras Stulginskis, ėmęs vadovauti nepriklausomajai Lietuvos valstybei, tebuvo dar tik 35 metų ir tik neseniai vedęs 25 metų žmoną — Oną Matulaitytę, suvalkietę. Nors abu buvo dar jauni, bet gerai išsilavinę sugebėjo puikiai reprezentuotis ir tvarkytis. Aleksandras Stulginskis, laisvai kalbėjęs vokiškai, rusiškai, lenkiškai ir lotyniškai, dar pramoko pakankamai prancūziškai ir angliškai, kad galėdavo pasikeisti žodžiu ir suprasti tų kraštų atstovus. Greitai ir gerai pasisavino reikalingą valstybės galvai laikyseną. Atrodė, lyg būtų prezidentu ir gimęs, o iš tikrųjų to pasiekė dideliu savo rūpestingumu ir darbštumu. Čia vėl norime pasiremti prel. M. Krupavičiaus žodžiu:

"Stulginskis ir prezidentaudamas pasiliko toks pat rūpestingas ir darbštus, koks buvo ir kitas pareigas eidamas. Tas savo savybes gal dar sustiprino, nes prezidentinės pareigos buvo ir platesnės ir atsakingesnės" SS

(Bus daugiau)

STEIGIAMOJA SEIMO krikščionių demokratų frakcijos prezidiumas su A. Stulginskiu (antras iš kairės).

Raganos duktė

M. ŠEŠKUS

(3)

Jono motina mirė jam dar mažam esant ir Gegelis vedė antrą kartą vieną turtingą, bet ir šiurkščią našlę su dviem vaikais. Pamotė su Jonu elgėsi lyg ta pasakų ragana — jis buvo darbais užverstas, užguitas ir nedavalgęs. Tėvas buvo visiškoj žmonos valioj ir nedrįso savo sūnelio užtarti. Gal dėl to Jonas išaugo su dvilypiu charakteriu: iš vienos pusės jis neapkentė turtingųjų, o iš antros — troško ir stengėsi praturtėti leistinais ir neleistinais būdais. Aš valdžiau ir tramdžiau, kiek tik galėjau. Gerai pažindama jaučiau, kad ištrūkęs iš mano globos ir kontrolės, nueis negerais keliais. Taip ir atsitiko.

Obelių valdininkai mėgdavo kortuoti. Ir mano Jonas prie jų pritapo. Iš pradžių jam sekėsi. Parsinešdavo dideles litų sumas. Aš nesidžiaugiau, bet verkiau. Nujaučiau, jog trumpa yra kortų laimė. Taip ir buvo. Jonas visiškai prasilošė.

Vieną 1940 metų kovo mėnesio naktį buvo išplėšta Obelių valsčiaus kasa. Po savaitės policija susekė, kad tai įvykdė Jonas su savo draugais. Mano Jonas buvo nusiųstas 3 metam į Panevėžio sunkiųjų darbų kalėjimą, o aš pasilikau vieniša ir nėščia. Grįžau Pakenės sodybon pas tėvelius. Daug ašarų išliejau, nors mama ir tėtis manę guodė, kiek išgalėjo. Tų pačių metų gegužės mėn. gimė mano sūnelis Gytis. Tai buvo mano gyvenimo džiaugsmas ir saulė, nors Jono pasielgimas ir nuteisimas man draskė širdį.

Rusams komunistams Lietuvą užpludus, 1940 birželio mėn., kartu su politiniais kaliniais buvo paleistas iš kalėjimo ir Jonas. Gal iš dėkingumo už paleidimą, o gal dėl savo lengvabūdiško charakterio, Jonas susidėjo su komunistais ir tapo jų biauriu tarnu — šnipu, parsidavėliu. Jokie mano maldavimai nepadėjo. Jonas vis nėrėsi gilyn ir gilyn į komunistų žiaurumus. Mano meilė jam buvo dingusi. Aš tik meldžiausi ir verkiau.

Vokiečiams besiartinant į mūsų apylinkę, Jonas kartu su kitais vietos komunistais pasitraukė į Rusijos gilumą. Pirmaisiais vokiečių okupacijos metais mirė mano mylimas tėtis plaučių uždegimu.

Vieną 1943 metų rugsėjo mėn. naktį Jonas su vienu rusu, vadinamu Aleksandru, atsirado Pakenės sodyboje. Abu apginkluoti iki dantų. Paklausti, kaip jie čia atsirado, trumpai atsakė: "Iš dangaus" ... Vėliau sužinojau, kad jie Pakenės miške nusileido parašiutais. Nors Jonas man nieko nepasakojo, supratau, kad jie abu yra Raudonosios armijos šnipai, nes šalia ginklų dar turėjo radijo siųstuvus. Tris dienas ir tris naktis nei mamytės nei manęs neišleido iš Pakenės sodybos. Ketvirtą dieną Aleksandras ir Jonas išsiuntė mane Pakriaunio kaiman maisto produktų pirkti. Manę prieš tai įgrasė nieko apie juos nepasakoti. O jeigu neištesėčiau — visa Pakenės sodyba būtų sudeginta, o mama su Gyčiu — nužudyti. Mačiau, kad Aleksandras buvo Jono viršininkas, nes Jonas pradžioje nedrįso jam prieštarauti. Nors niekšingas buvo mano vyras, bet aš jaučiau, kad jis nebūtų leidęs žudyti nei Gyčio nei mamytės. Aiškiai jaučiau ir mačiau, kad Jonas, nežiūrint jo nueitų biaurių kelių, dar tebemyli mane ir sūnelį.

Bepirkdama maisto produktus, užtrukau visą dieną. Vakare, sugrįžus Pakenės sodybon, pamačiau šiurpų vaizdą: mano saulutė, mano brangiausias Gytis gulėjo negyvas savo lovutėje, mama garsiai raudojo, Jonas tyliai verkė. Tik Aleksandras šaltas lyg ledas, sėdėjo už stalo, rūkė ir gėrė samagoną. Ir Jonas buvo gerokai nugėręs. Pagal Jono žodžius, įvykusi nelaimė Jonas ir Aleksandras pasiėmę Gytį, nuėjo prie Pakenės ežero vakarinio kranto darbavęsi su radijo siųstuvu ir nepastebėję, kaip Gytis pasišalinęs ir įkritęs į ežerą. Kai Jonas po pusvalandžio Gyčio pasigedęs, bėgęs jo ieškoti ir radęs plūduruojantį ežero pakraštyje. Visi bandymai Gytį atgaivinti nepavykę.

Aš jaučiau, kad Jonas tiesą kalbėjo, bet neapsakomo skausmo perverta plūdau:

— Tu plėšikas! ... Tu niekšas! ... Tu žmogžudys! ... Tu nužudei ir mūsų sūnelį, tai žudyk ir mane!

Aš griebiau už jo revolverio, bet Jonas pagavo mano ranką ir bandė pabučiuoti.

Nors Aleksandras nesuprato lietuviškai, bet iš mano išvaizdos ir judesių suprato, kad aš ir Jonas tapome mirtini priešai. Dabar Aleksandras sekė mano kiekvieną žingsnį savo šaltomis akimis.

Aš tariausi su mamyte, ką daryti. Nusprendėm, kad man reikia dar šį vakarą eiti pas Gyčio krikšto tėvą Juozapą Lašą ir prašyti, kad padirbtų karstelį. Jonas leido man eiti, bet Aleksandras — ne. Tarp jų kilo smarkus ginčas. Aleksandras, matyt, bijojo, kad jų neišduočiau policijai. Gyčio mirtis išplėšė man norą gyventi. Nebodama ruso grasinimų, — jei eisiu, tai nušaus, leidausi Pakriaunio kaimo link. Dar man nepriėjus miško pakraštės, kulkos pradėjo skrieti aplink mane ir karpyti krūmų lapus. Aš instinktyviai pakritau ant balos samanų. Aiškiai supratau, kad Aleksandras vykdo savo grasinimus ir nori manę nušauti. Gulėjau samanose, verkiau ir galvojau: tegul tas žvėris sau šaudo, aš vistiek eisiu karsto užsakyti. Tik staiga vėl išgirdau tris šūvius ir po jų— biauriausius rusiškus keiksmus. Dar vis tebegulėjau samanose ir laukiau, kas bus. —

Atbėgo Jonas nepaprastai susijaudinęs.

— Dėkui Dievui, Barbute, tu gyva! O aš maniau, kad tas šuo Aleksandras .. Ar sužeista?— paklausė.

Aš pakračiau galvą. Jonas nervingai toliau kalbėjo:

— Aš tą šunį iš užpakalio nudėjau. Kaip jis drįso iš automato į tave šaudyti! Dabar, Barbute, nebijok! Aleksandrą tuoj pakasim Pakenės miške. Ir aš pats ten slapstysiuos ... Dabar eik Gyčiui karsto užsakyti. Tik gražų. Aš turiu daug pinigų. Ir dolerių turiu.

Jonas daug kalbėjo, bet jo žodžiai ir sakiniai buvo per daug išblaškyti. — Tik nesakyk kaimo žmonėms, kad aš čia, kad vokiečiai nesužinotų

Jonas, grįžęs pirkion, pareikalavo iš mano mamos daugiau degtinės. Matyti, norėjo nuslopinti pabundančią sąžinę. Mama išsigynė, kad daugiau nebeturinti. Tada Jonas, mamai nematant, įėjo į jos vaistžolių kamarėlę, kur lentynose buvo sustatyti tuzinai butelių su įvairiomis "lekarstvomis", atradęs vieną butelį su raudona spirito etikete, ja ištuštino. Vargšas nežinojo, kad tas spiritas buvo sumaišytas su Pakenės ežero lapukų šaknų smarkiai nuodingom sultimis. Tą mišinį Jočienė naudodavo karpoms nudeginti. Kai aš, Juozapo Lašo lydima, grįžau namo, radau Joną sukniubusį ant kamarėlės grindų be jokio gyvybės ženklo ..

Viešpats žino — aš nenorėjau Jono mirties. Aš meldžiausi ir troškau, kad jis grįžtų į padorų kelią. Aš jam mirusiam atleidau, būčiau atleidusi ir gyvam.

1947 metais Barbutė ištekėjo už Škotijoj gimusio lietuvio Roberto Sturgio, kuris tarnavo seržantu anglų kariuomenės kuopoje, tais metais stovėjusioje Grazo mieste. Ji su mano žmona ir dabar susirašinėja. Man ji visuomet įdeda linkėjimus, o po linkėjimais pasirašo — "Raganos duktė".

(Iš Newcastelio biuletenio 1964 Nr. 15)

Mūsų džiaugsmas maišosi su dideliais rūpesčiais dėl ateities

Kreipiame dėmesį į paskutinį laisvą Vasario 16 minėjimą nepriklausomoje Lietuvoje 1940 m. Karas jau buvo prasidėjęs. Bolševikai buvo įgrūdę Lietuvon savo kariuomenės bazes ir tik laukė progos visą Lietuvą užimti. Prezidentas A. Smetona savo kalboje pastebėjo, kad svetimieji, atseit, bolševikų agentai kasasi po Lietuvos pamatais, tykodami pražudyti tautos laisvę ir visų gerovę. Šiemet sueina jau 25 metai bolševikinei vergijai Lietuvoje.

VASARIO 16 DIENA

...'Kiek ateina pranešimų, Vasario šešioliktąją šiemet minėjo ne tik didieji centrai, miestai ir miesteliai, bet ne vienaname atskirame kaime toks kuklus, bet nuoširdus tos dienos minėjimas įvyko. Tas faktas mus gali dar daugiau nudžiuginti, negu gerai pavykusios manifestacijos miestuose.

Šių metu Vasario 16 dienos negalima laikyti paprasta, eiline. Du dalykai ją ypač išskyrė iš kitų, prieš tai buvusių. **Karo meto aplinkybės vis labiau sutelkia visus apie Nepriklausomybės mintį, o atgautas Vilnius, sugrįžimas prie Nepriklausomybės lopšio dar daugiau akstinų suteikia išgyventi tą dieną ir jos prasmę.**

Ramiais laikais gal nevisi taip lygiai tomis Nepriklausomybės dienomis gyvenome kaip šiandien... Visa tauta tai pati labai gerai jaučia, ir šiandien vargu begalima būtų rasti tokių skeptikų, kurie visiškai abejingai laikytųsi savo Nepriklausomybės atžvilgiu.

...Pačiai šventei bene daugiausia reiškė toji aplinkybė, kad mes ją šiemet pirmą kartą galėjome iškilmingai atšvęsti Vilniuje. Simbolinę ir realinę šio fakto prasmę pajutome visi. Kaunas, laikinai ėjęs sostinės pareigas, pirmasis pasijuto esąs provincijos miestas. Iškilmių ir minėjimų jame buvo gal nemažiau, negu paprastai, tačiau ir iškilmėse dalyvaujančiųjų mintys, atrodo, greičiau buvo su tais, kurie buvo Vilniuje (Ištrauka iš 1940 vasario **Židinio**)).

—•—

PREZIDENTO A. SMETONOS KALBA PER RADIJĄ

'Sveikinu Lietuvą, sveikinu jos sūnus ir dukteris, sulaukus taip brangios mūsų tautos šventės. Ūpas, kuriuo ją minime, yra tačiau toks, koks radosi pritvinkus karo garų metu. Mes jais betgi neapsvaigome, mes esame išlikę blaivūs, nors ir paveikti dabartinės aplinkumos... Kad ir nekariauja Lietuva, tačiau gauna kaskart daugiau pajusti karą. Vargiau siektis su kaimynų kraštais, o su tolimesniaisiais dar vargiau. Visa niekis būtų, kad ne baimė, jog karas dar plačiau gali pasklisti ir visiems pasunkinti gyvenimą.

...Labai susirūpinusi ir akylai nusiteikusi Lietuva sutinka savo didžiąją tautos šventę. O ji šiemet nepraprasta, minima ne vien laikinoje sostinėje — Kaune, bet ir Vilniuje, amžinoje sostinėje, iš kur anuomet pasklido garsas, kad lietuvių tauta ryžosi tapti laisva ir ginti savo laisvę. Toji šventė ypatingai minima pirmą kartą Vilniuje ... Tai mūsų tautos prisikėlimo šventė, kur mūsų džiaugsmas maišosi su didžiais rūpesčiais dėl ateities...

... Vengiu metu, kokį dabar gyvename, labai stropiai tenka budėti, kad visoki svetimainiai, kurių dabar Lietuvoje aibės, nepasiraustų po mūsų nepriklausomos valstybės pamatais. Neprivalome pamiršti, kad tiems pamatams griuvus, žutų mūsų tautos laisvė, o su jąja dingtų ir kiekvieno mūsų gerovė. Šį įspėjimą įsidėkime galvon ir žinokime, jog reikia būti tvarkingiems, kaip liepia gerieji įpročiai ir valdžios įsakymai. Viešoji tvarka bus išsaugota, jei visuomenė bus drausminga, tariant, klusni šalies įstatymam. Tenka dar pastebėti, jog tvarką ardo ne tik piktos valios svetimieji, bet ir savieji, kai nesivaldo, kai niekina visa, kas ne jiems tiesog tarnauja..

...Mums yra žinomos srovės, svetimos mūsų kraštui, kurios nedykai siūlo darbui tvarkyti priešingas priemones, smurtą ir kerštą. Jos, suardžius darbo pamatus, pragarą sudarius, žada iš jo rojų padaryti. Mat, darbui pairus, pairtų ir tvarka, o kai taip atsitiktų, tai būtų atviras kelias Lietuvos laisvei žudyti...

...Laikiau reikalingu daiktu primygęs pabrėžti, kad privalu arčiau įžvelgti tie pamatai, ant kurių daugiausia laikosi mūsų valstybės rūmas, jos išsaugojimas, jo laimingesnis rytojus. O tie pamatai yra tvirta krašto santvarka ir našus tvarkingas darbas...

...Baigdamas šią savo kalbą, linkiu visiems, kad gyvi ir sveiki sulauktų kitos artimiausios Vasario 16 dienos. Valio laisva nepriklausoma Lietuva'." (Ištraukos iš 1940 vasario 17 **Lietuvos Aido**).

Seniau ir dabar

Bostone prieš 25 metus, vasario 17 ir 18, buvo suorganizuotas Lietuvos nepriklausomybės minėjimas dvejose radijo stotyse. Iniciatyvos ėmėsi Amerikos Lietuvių Katalikų Federacija; prisidėjo ir kitos organizacijos. Vienoje programoje buvo duota daugiau informacijos apie Lietuvą, antroje — muzikos pusvalandis. Kalbėjo Lietuvos garbės konsulas Antanas Šalna.

Dabar vienur bei kitur taip pat pasirūpinama lietuviška programa radijo ir televizijos stotyse. Būtų pageidaujama daugiau. Čia ne tiek svarbu prakalbos ar informacija, kurių nedaug kas klauso, bet geras lietuviškos muzikos pusvalandis. Gerai paruoštas jis visada ras vietos, o prie jo galima pridurti ir porą žodžių apie Lietuvą.

VILNIUJE, Katedros aikštėje, 1940 vasario 16 kariuomenės paradą priima (d. į k.) Vilniaus burmistras K. Stašys, ministeris pirm. A. Merkys, švietimo min. K. Jokantas, vidaus reikalų gen. K. Skučas, žemės ūkio — J. Audėnas, Vilniaus įgulos viršininkas gen. J. Černius.

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ LAISVAME VILNIUJE

'Vasario 15 d. vakarą traukiniai į Vilnių atėjo sausakimši... Sausakimši atėjo ir vasario 16 d. rytą.

Vilniaus namai vakar rytą pražydo mūsų vėliavų spalvomis .. Namų langai pasipuošė Lietuvos kunigaikščių ir lietuvių tautos veikėjų atvaizdais.

Pro apšarmojusias šakas raudonavo šalto ryto saulė. Vilniaus gatvėmis vaikščioją žmonės pasileido bėgti į Katedros aikštę: skardeno trimitai aikštėje ir Gedimino bokšte ... Bokšto stieban kilo vėliava... Pirmojo DLK Gedimino pulko ir šaulių garbės kuopos, išrikiuotos katedros aikštėje, atidavė vėliavai pagarbą. Žmonių sugiedoto ir orkestro pagroto Lietuvos himno garsai nuskrido laisvąja Vilniaus padange'.

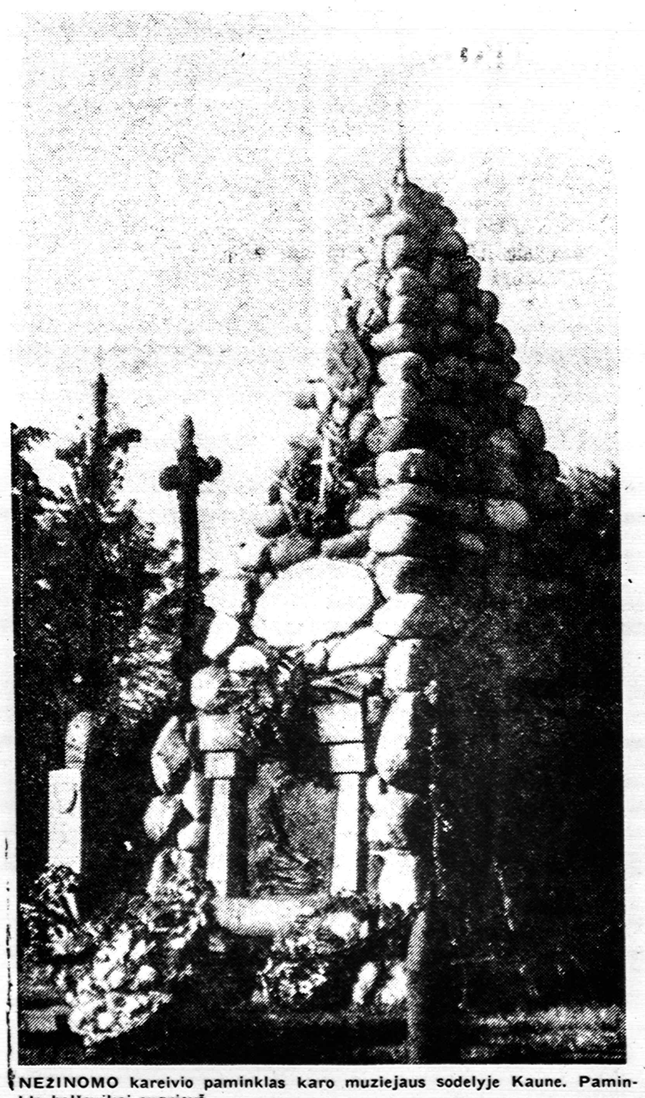

NEŽINOMO kareivio paminklas karo muziejaus sodelyje Kaune. Paminklą bolšsvikai sugriovė.

Vilniaus katedra, sena Lietuvos šventovė, ilgai laukusi tikrųjų savo sūnų ir pagaliau sulaukusi, nušvito skaidriai ir džiaugsmingai. Katedros skliautuose plazdėjo lietuvių malda..

Iškilmingas pamaldas celebravo vyskupas Matulionis su atitinkama aista. Prie altoriaus sustojo kariuomenės dalių, savanorių ir organizacijų vėliavos... Giedojo šaulių choras, Martinonio diriguojamas. Jaudinantį pamaldų įspūdį pagilino operos solistės Staškevičiūtės pagiedota ir smuikininko pasmuikuota 'Ave Maria'. Kun. Čibiro pasakytas pamokslas... išryškino kiekvieno tikro lietuvio pareigą savo tėvynei.

Pamaldose dalyvavo ministras pirmininkas A. Merkys, ministro pirmininko pavaduotojas, vyriausybės įgaliotinis K. Bizauskas, krašto apsaugos ministeris b. gen. Musteikis, Vilniaus įgulos viršininkas b. gen. Černius...

Tuo pat metu buvo pamaldos ir kitų tikybų maldos namuose, ten taip pat dalyvavo vyriausybės nariai... pas gudus katalikus — švietimo ministras dr. K. Jokantas, pas reformatus evengelikus — vidaus reikalų ministras ats. b. gen. K. Skučas, pas žydus — ūkio ministras Audėnas; buvo atstovai pas musulmonus ir karaimus. Visur pasimelsta už Lietuvą ir jos laimingą ateitį.

—o—

Katedros aikštėje įvyko kariuomenės savanorių ir šaulių dalių parodas. Ministras pirmininkas A. Merkys pasakė kariams ir visuomenei kalbą, pabrėždamas visos tautos pasiryžimą būdėti savo teisių ir žemės sargyboje ... Pražygiuojančias ir pravažiuojančias kariuomenės dalis, savanorius ir šaulius minia lydėjo entuziazmo šūkavimais.

...Vilniaus miesto teatre įvyko Vasario 16 minėjimo iškilmingas aktas... Vilniaus burmistras K. Stašys, atidaręs iškilmingąjį posėdį ... papasakojo tuos kryžiaus kelius, kuriuos Vilniaus krašto lietuviam teko eiti, iki Vilnius vėl susijungė su savo žeme... (Iš 1940 II 17 Lietuvos Aido).

NIEKŠAI SVEIKINA SAVO AUKĄ

"Lietuvai svenčiant šiandien dvidešimt antrąsias nepriklausomybės paskelbimo sukaktuves, aukščiausiojo Sovietų S-gos prezidiumo pirmininkas Kalininas pasiuntė Lietuvos respublikos prezidentui Antanui Smetonai sveikinimo telegramą. Tuo pačiu metu komisarų tarybos pirmininkas ir užsienio reikalų komisaras Molotovas pasiuntė sveikinimo telegramą Lietuvos užsienio reikalų ministrui Juozui Urbšiui.

'Molotovas ir jo padėjėjai užsienio reikalų komisariate atsiuntė... Lietuvos pasiuntiniui dr. Natkevičiui sveikinimo korteles. Lietuvos ministrą Maskvoje sveikino taip pat Maskvoje viešįs Sovietų Sąjungos pasiuntinys Lietuvai Pozdniakovas' (Elta 1940 vasario 17).

Kokie klastingi buvo tie sveikintojai — niekšai, rodo šie faktai:

1. 1939 rugpiūčio 23 bolševikų Molotovas ir hitlerininkų Ribbentropas pasirašė Maskvoje slaptą sutartį dalindamies rytinę Europą. Sovietų Rusijai užimti palikta Suomija, Estija, Latvija, Vokietijai — Lietuva, abiem — Lenkija.

2. 1939 rugsėjo 28, Lenkiją jau užpuolus ir pasidalinus, pasirašyta nauja Molotovo- Ribbentropo sutartis, kuria Lietuva atiduota Sovietų Rusijai užimti.

3. 1939 spalio 10 sutartimi Maskvoje Lietuva buvo priversta įsileisti raudonosios armijos dalinius, vadinamas bazes. Lietuvai grąžintas Vilnius pagal nuskambėjusį žmonėse posakį: 'Vilnius mūsų, o Lietuva rusų'.

4. 1939 spalio 12 Malenkovas pareiškė Maskvoje vienam posėdyje, kad Stalinas galutinai nutarė užimti Lietuvą, Latviją ir Estiją (žiūr. Darb. 1961 V. 10).

5. 1940 metais žiemos mėnesiais Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje veikė enkavedistas Serovas. Jis organizavo komunistų provokacijas ir sabotažą prieš sovietines bazes, kad vėliau apkaltintų Lietuvą laužant sutartį. (žiūr. Darb. 1961. V.19).

6. 1940 birželio 15 Lietuvai įteiktas ultimatumas ir ji užpulta raudonosios armijos. Sovietų pasiuntinys Kaune Pozdniakovas ir iš Maskvos atskridęs Dekanozovas likvidavo nepriklausomos Lietuvos vyriausybę.

Tokie buvo tie **veidmainiai sveikintojai** paskutinį laisvą Nepriklausomybės minėjimą Lietuvoje prieš 25 metus!

Prieš 25 metus...

— **Vilniuje** 1940 vasario 8 buvo iškilmingai atidarytas Vilniaus universitetas, pertvarkytas iš lenkiškojo. Keli fakultetai perkelti iš Kauno. Reformą atlikęs prof. Ig. Končius universiteto valdymą perdavė rektoriui prof. Mykolui Biržiškai.

— **Iš Kauno į Vilnių,** į Nepriklausomybės šventę, vasario 15 atyvko 30 karių iš Karo mokyklos Aukštoje Panemunėje. Savo kelionę jie atliko slidėmis. Tai buvo pirmoji tokia kelionė tarp Kauno ir Vilniaus. Kariūnai keliavo 18 valandų per Pažaislį, Rumšiškes, Žiežmarius, Žąslius, Trakus, Panerius. Daugumas jų išvydo Vilnių pirmąjį kartą.

— **Vilniuje** 1940 vasario 16-17 įvyko Lietuvos savanorių kūrėjų suvažiavimas. Savanoriai organizuotai dalyvavo Nepriklausomybės šventės iškilmėse. Savanorių Sąjunga tais metais turėjo 36 savo skyrius su 3817 narių. Į centro valdybą išrinkta: Gužas, Kareckas, Mačiuika, Viliušis, Kalnėnas, Pyragius, Maura, Petkevičius, Sliesoraitis, Matulevičius, Liepinaitis, Narbutas, Ruseckas ir Kiaunė.

— **Kaune** 1940 vasario 16 Valstybės šventės proga ėjo perdirbta J. Karnavičiaus opera 'Gražina'. Svarbiausias partijas atliko: K. Petrauuskas, V. Grigaitienė, A. Kučingis, J. Mažeika, St. Sodeika, St. Santvaras, A. Sprindys, P. Zaniauskaitė, E. Kalvaitytė. Dirigavo Vytautas Marijošius. Choras — J. Štarkos, pastatymas — P Olekos.

— **Kaune** 1940 vasario 22 mirė dr. Dovas Zaunius, kilęs iš Mažosios Lietuvos, buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministeris.

— **Šauliuose** 1940 vasario 24 mirė žymus vietos veikėjas ir advokatas K. Venslauskis.

— **Vincas Šidlauskas** iš Waterbury, Conn., po ilgesnės ligos mirė vasario 9. Palaidotas iš Šv. Juozapo lietuvių bažnyčios vasario 12 lietuvių kapinėse. Paliko liūdinčią žmoną Juliją, brolį Klemensą Argentinoje, svainį V. Bitiną ir kitus gimines.

VASARIO 16 minėjimas Kaune 1920 m. Organizacijų ir kariuomenės paradą priima prez. A. Smetona.

PRIE NEŽINOMOJO KAREIVIO KAPO

'Kaune prie Nežinomojo kareivio kapo žmonių buvo susirinkę gausiau, negu kitomis progomis. Lietuvos vyriausybės vardu kalbėjo finansų ministeris **Ernestas Galvanauskas.** Jis prisiminė didžiųjų kaimynų spaudimą ir nepriklausomos Lietuvos valstybės padarytą pažangą:

..."Per išgyventus 22 nepriklausomybės metus visą laiką teko įtemptai dirbti ir budėti mūsų atkovotos laisvės sargyboje. Teko kantriai ir pasiryžus pakelti didelių mūsų kaimynų grasinimus ir net ultimatumus ir daryti skaudžius mūsų tautai ir valstybei nusileidimus, turint galvoje vyriausį mūsų uždavinį, būtent, Lietuvos nepriklausomos valstybės išlaikymą.

Nepriklausomybės dėka mes atstatėme po Didžiojo karo sunaikintą, nualintą mūsų kraštą ekonomiškai. Atstatėme sunaikintą žemės ūkį, padarėme žemės reformą, pakėlėm žemės ūkio kultūrą, parėjom iš javų ūkio į pienio ir gyvulių, sukūrėm žemės ūkio produktų apdirbimo pramonę (skardyklas, pienines, cukraus fabrikus, bei alaus bravorus ir k.).

Atstatėm karo sugriautas ir sukūrėm įvairias naujas pramonės šakas. išvystėm užsienio prekybą su visais pasaulio kraštais. Sukūrėm savo pastovią valiutą ir rimtas kredito įmones. Išplėtėme geležinkelių ir sauskelių tinklą, išvystėme susisiekimo priemones, įkūrėme tinklą liaudies mokyklų, gimnazijų, eilę aukštųjų mokyklų. Sukūrėme savo operą, dramą, literatūrą, meną. Žodžiu, kiek kultūros, tiek krašto ūkio srityje 22 metų nepriklausomybės vaisiai palyginamai yra milžiniški. Tik tas jų nemato, kas užmiršta arba nesugeba pažvelgti į praeitą, kai kraštas, būdamas svetimųjų priespaudoje, skendo varge ir tamsoje" (Iš 1940 II 17 **Lietuvos Aido**)

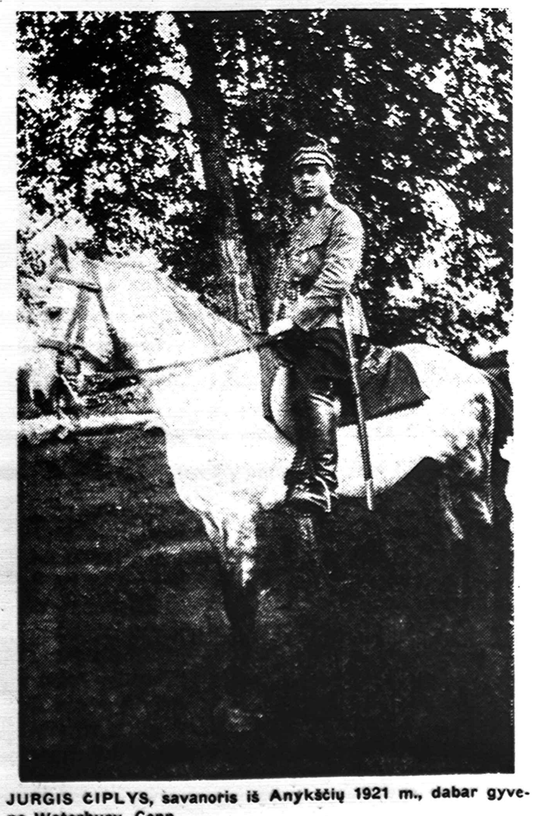

JURGIS ČIPLYS, savanoris iš Anykščių 1921 m., dabar gyvena Waterbury, Conn.

Vilniaus varpai didingai suskambės Chicagoje

Pasaulio lietuvių sostinė ruošiasi didžiajam partizanų pagerbimui

Tėvų jėzuitų namuose sausio 24 įvyko naujosios kantatos "Vilniaus Varpai" pristatymas visuomenės, muzikos lietuviškosios spaudos bei radijo atstovam.

Pristatyme dalyvavo ir kantatos muzikos kūrėjas T. Bruno Markaitis, S.J., ir teksto autorius poetas K. Bradūnas. Atidaromą žodį tarė Chicagos lietuvių operos valdybos pirmininkas **Vyt. Radžius,** pasidžiaugdamas darbo sėkminga pradžia. Bet taip pat priminė, kad jiem dar trūksta trijų tūkstančių dolerių, išreikšdamas viltį, kad mūsų visuomenė tai supras ir ateis pagalbon.

Toliau žodį tarė **kun. Bruno Markaitis, S.J.,** nupasakodamas, kaip mūzos jam davė šiai kompozicijai įkvėpimo, ir **Kazys Bradūnas** — kokius teksto įkvėpimus, ir jam davė mūsų senasis Vilnius. Didingo šventadieniško Vilniaus varpų skambėjimo nėrą galima užmiršti iki grabo lentos. Ir poeto pirmasis eilėraščių rinkinys buvo pavadintas "Vilniaus Varpai", vokiečių okupacijos metu slaptai išleistas lietuviškojo pogrindžio.

Trumpa, bet tikrai viltingą žodį tarė gen. konsulas **dr. P. Daužvardis.** Vilniaus varpų gaudesys prikelsiąs vėl Lietuvą laimingam, laisvam ir nepriklausomam gyvenimui. Daug vilčių ir džiaugsmo Vilniaus Varpų pasirodymo proga savo žodžiuose išreiškė mūsų visuomenės ir muzikos pasaulio atstovai — dirigentas **A. Kučiūnas,** JAV LB centro valdybos pirm. **J. Jasaitis,** naujasis "Margučio" radijo programos vadovas **H. Žemelis** ir kt. Taip pat jausmingą žodį tarė ir šio būsimo didžio įvykio spaudos vadovas žurn. **Vl. Būtėnas.**

Chicagos lietuvių operos vadovybė visus maloniai apdovanojo dar spaustuvės dažais kvepiančiais "Vilniaus Varpais'. Prie tikrai skanios tėvų jėzuitų kavutės su dideliu susidomėjimu buvo aptariama naujoji lietuviška kantata.

"Vilniaus Varpus' lietuviškoji visuomenė pirmą kartą išgirs šiais metais birželio 12, Chicagoje McCormick salėje. Kantata bus išpildoma šalia Verdi "Requiem" Lietuvos partizanų — tautos didvyrių pagerbime. Iš muzikinio pasaulio teko nugirsti, kad tai labai įspūdingas kūrinys, kurį visi panorės išgirsti. Jau dabar pasirūpinkime savo atostogų laiką sutvarkyti taip, kad birželio 13 galėtumėm būti Chicagoje, Michigano paežerėje. O kas norėtų prisidėti prie 'Vilniaus Varpų' galutinio parengimo, aukas siųst adresu: Chicagos Lietuvių Opera, 6910 S. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629. **Alb. V.**

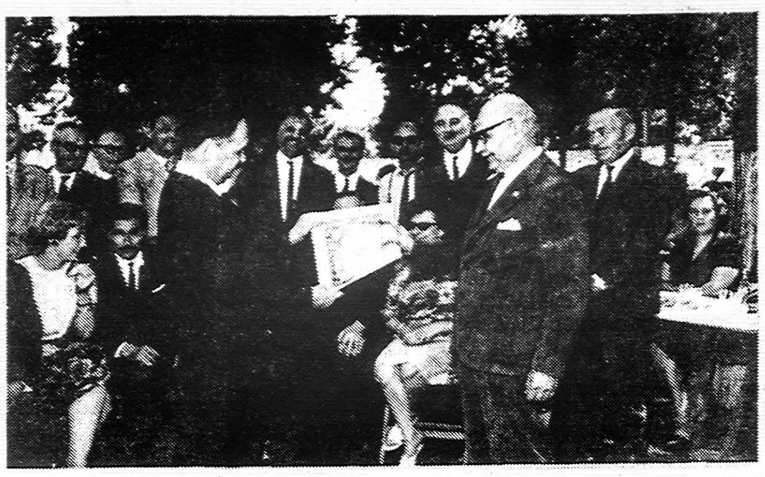

ROSARIO, Argentina. Brolis Jurgis Brizgys, salezietis, priima sveikinimą iš Rosario lietuvių bendruomenės pirm. M. Klimo savo vienuolinio gyvenimo sidabrinio jubiliejaus proga.

DONELAIČIO MINĖJIMAS ARGENTINOJE

Argentinoje 1964 lapkričio 14 iškilmingai paminėjo Kristijono Donelaičio 250 metų gimimo sukaktį. Iš Buenos Aires atvykęs tautinių šokių bei dainų ansamblis pasigėrėtinai išpildė tai progai paruoštą programą.

Lapkričio 15 šv. Kazimiero parapijos sodely buvo suruošti pietūs, kuriuose dalyvavo ne tik vietiniai lietuviai, bet ir svečiai iš Buenos Aires, dalis amerikiečių bei kitų tautų atstovai, daugiausiai iš Rosario. Ta pačia proga buvo paminėtas saleziečio brolio Jurgio Brizgio sidabrinis vienuolinio gyvenimo jubiliejus ir kartu suruoštos išleistuvės kun. A. Švedui, MIC, vykstančiam į Šiaurinę Ameriką. **M.K.**

DAYTON, OHIO

Dr. Juozas Masilionis ir prof. dr. Tomas Campanelle kalbės Nepriklausomybės minėjime vasario 21 d. 3 val. popiet. šv. Kryžiaus parapijos atnaujintoje salėje. Kitą programos dalį išpildys parapijos choras, dainininkės Elinora Služinienė ir Rosanna Fletcher, baletininkė Marianne Rendleman, jaunesnieji vyčiai, parapijos vaikai, Vilimaičių šeimos orkestras "Noveltones" ir k. Tą dieną šv. Kryžiaus bažnyčioje pamaldos už visus lietuvius kankinius ir Lietuvos išlaisvinimą bus 10 v.

Stasys Kavy perrinktas pirmininkauti Lietuvos vyčių 96 kuopai. Tai Daytone visų lietuvių gerbiamas policijos seržantas, kuris jau prieš metus pradėjo aktyviai darbuotis vyčių kuopone.

L. K. Mokslo Akademijos Daytono židinio steigiamasis susirinkimas, sušauktas Daytone sausio 24 prof. dr. Vytauto Bieliausko ir kun. dr. Tito Narbuto rūpesčiu, išsirinko laikiną židinio valdybą iš jau esamų akademijos narių: pirm. dr. Vyt. Bieliauską, vicep. dr .Zenoną Prūšą ir sekr. kun. dr. Titą Narbutą. Susirinkime be minėtųjų dar dalyvavo: dr. Danutė Bieliauskienė, Aldona Drukteinienė, dr. Romas Gineitis, dr. Juozas Masilionis, Aldona Dyšienė, Valerija Masilionienė ir dr. Edmundas Drukteinis. Dauguma dalyvavusiųjų pareiškė norą būti akademijos nariais. Ateityje prie židinio žada prisidėti dar keli naniai iš Cincinnati ir Columbus, Ohio.

Trijų Kryžių šventovei, kuri suprojektuota statyti Daytono lietuvių parapijos sodyboje, lietuviai gausiai aukoja. Aukų atsiunčia ir apylinkės lietuviai. Išleistame informaciniame lapelyje su šventovės projektu sakoma: "Komunistai kryžius nugriauna, o mes statykime, pagerbdami visus mūsų kankinius ir parodydami savo tikėjimą, jog kryžiuje yra mūsų viltis ir išganymas. **A.B.**

Vasario 16 minėjimas

NOWROOD, MASS.

Amerikos Lietuvių R.K. Federacijos 10 skyrius ir Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius bendrai rengia Lietuvlos nepriklausomybės minėjimą vasario 21, sekmadienį. Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje 10 val. bus mišios už žuvusius ir nukankintus lietuvius ir tai dienai pritaikytas pamokslas. Taip pat 2 val. bažnyčioje bus pamaldos už kenčiančią Lietuvą.

Minėjimas bus 3 val. popiet parapijos salėje, St. James Ave. Pagrindinę kalbą pasakys svečias kun. J. Steponaitis, Aušros Vartų parapijos vikaras iš Worcesterio, Mass. Taip pat dalyvaus klebonas kun. A. Abračinskas ir vikaras kun. A. Janušonis.

Meninę programa išpildys vargonininkas V. Kamantauskas su choristėmis. Pirmą kartą Norwoode dainuos pasižymėjusi solistė Daiva Mongirdaitė iš Burlington, Mass. Užbaigus minėjimo programą, bus nemokamai duodama kavutė.

Visi vietos ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti bažnyčioje pamaldose ir minėjimo programoje salėje.

Rengimo komitetas

DAIVA MONGIRDAITĖ

Vasario 16 minėjimas

Schuykill apskrityje

Šiame Pennsylvanijos kampelyje lietuviai jau gyvena nuo seno. Didelė dauguma jų atvyko į šį kraštą dar prieš pirmąjį pasaulinį karą, kadangi čia tada veikė daug anglių kasyklų ir buvo lengva gauti darbą. Dabar nors anglies čia dar yra daug, bet, sumažėjus jo paklausai, daugelis neteko darbų. Jaunimas vyksta į didesnius miestus, kur lengviau gauti darbo. Tačiau jų lietuviška širdis ilgisi to, kas lietuviška. Surengti tokius minėjimus, kaip kituose didesniuose miestuose, neįmanoma, nes senesnieji jau nepajėgia, o naujų jėgų, kaip kitose lietuvių kolonijose, čia neprisidėjo. Tačiau kiekvienais metais čia stengiamasi, kiek pajėgiama paminėti Lietuvos nepriklausomybės šventę. Tuo reikalu rūpinasi vietinė lietuvių Kunigų Vienybė. Kun. Juozo

Prel. Pr. Juras Romoje

Lawrence, Mass. — Šv. Pranciškaus parapijos bažnyčios stogas ir dalinai vidus pernai ir užpernai buvo atnaujinti o, dabar atliekama sunkiausioji dalis — dažomos lubos ir sienos. Bažnyčia pristatyta pilna storų ramsčių. Dekoravimo darbą atlieka rangovas Anthony de Ambrosio iš New Yorko.

Mūsų parapijos klebonas prel. Pr. M. Juras, Kunigų Vienybės pirmininkas, vasario 11 išskrido į Romą padėkoti Šv. Tėvui už paskyrimą naujo lietuvio vyskupo, kurio konsekracija Romoje atlikta vasario 14. Toje vysk. Pr. Brazio konsekracijoje dalyvavo ir mūsų klebonas.

Šiais metais Vasario 16 visi vietos lietuviai minės lietuvių piliečių klube vasarioo 21.

J. Sk.

KUN. DR. J. VAIŠNORA

ANTROS KAPOS PRADŽIOJE

Pereitų metų gausi mirties piūtis pripratino prie to, kad pažįstamo asmens paveikslas laikraštyje pažadina pirmą įspūdį — kartoti Maironio: "Vėl pavilijojo aukų kapai . . ."

Taip nėra šiuo tarpu matant paveikslą kun. dr. **Juozo Vaišnoros, MIC.,** kuriam sukako sausio 15 dieną 60 metų amžiaus. Augantis metų skaičius savaime nėra džiuginanti naujiena. Bet kun. dr. J. Vaišnoros vaizdą sutinki su geru jausmu: nors ir metų antros kapos angoje, bet jis tebėra pilnas gyvybės, jėgos ir veiklumo.

Gerą jausmą palieka tai, kad nereikia rašyti apie jo praeitį, toje praeityje eitąsias jo pareigas ir dirbtus darbus. Jis tebėra gyvosios dabarties žmogus, ir galima sekti jį dabarties veikime.

—o—

Dr. J. Vaišnora gyvena Romoje. Pastoviai nuo 1950 metų. Ten eina Marijonų vienuolijos gen. prokuratoriaus pareigas. Jis ten Marijonų vienuolijos atstovas prie Vatikano. Jis ten ir Balfo atstovas.

Iš ten dažnai ateina jo straipsniai spaudai — pagristi konkrečiais ir aktualiais duomenimis, logiškais vertinimais, vaizdžia, kartais humoristine bei anekdotine forma.

Iš ten jo rašyti ar redaguoti raštai periodiškai lanko Lietuvių Enciklopediją, nesgi jis yra tos enciklopedijos religinio skyriaus redaktorius.

Iš ten jau rečiau pasiekia ir atskiri jo leidiniai, tarp kurių stambiausias yra "Marijos garbinimas Lietuvoje" (1958). Tai bažnyčios istorijos studija —jis gi pats buvo specializavęsis bažnyčios istorijoje, o dabar kaip neatitrūkęs nuo mokslo yra L. Katalikų Mokslo Akademijos valdybos narys.

—o—

Dr. J. Vaišnoros gyvenimo orbita taip parikiuota, kad jis ir pats pasirodo Amerikos horizonte maždaug periodiškai kas pora metų. Tai proga iš naujo jį stebėti. Ir čia pasikalbėjimuose reiškiasi jo socialus charakteris, domėjimasis gyvenimo įvykiais, realus ir pažangus jų vertinimas, apdairus reagavimas . . .

Kai jis savo orbitos kely nusisuka vėl į savo buveines Romoje, pasilieka dėl jo profesinis apgailestavimas: gaila, kad jis nepasiliko čia kurioje redakcijoje. Bet jis ir ten naudingas ne tik vienuolijos, o ir apskritai lietuviškam reikalui.

Tokis yra kun. dr. J. Vaišnora dabartyje, sulaukęs 60 metų amžiaus skubėjime, 41 metų vienuoliniame gyvenime, 33 m. kunigystėje. O kas siekia jį matyti praeities dienose ir darbuose, tam jau patarnaus naujausias Lietuvių Enciklopedijos tomas. (b)

Neverausko rūpesčiu Shenandoahrio radijo stotis sutiko paskirti visą valandą laiko Vasario 16 minėjimui. Vasario 16 programa buvo perduota vasario 14 nuo 2 iki 3 v. p. p. Programa taip pat buvo pagarsinta per vietos laikraščius ir bažnyčiose per pamokslus. Programą paruošė kun. Alfonsas Babonas ir kun. Romanas Kasponis abiem kalbom, kad galėtų suprasti ne tik lietuviškai kalbantieji, bet ir tie, kurie lietuviškai nemoka. Programos pranešėja — Stela Šivokienė. **A.B.**

AUKOS KULTŪROS ŽIDINIUI

TĖVAM PRANCIŠKONAM LIETUVIŲ KULTŪROS ŽIDINIUI NEW YORKE STATYTI AUKOJO:

Po 100 dol. Petras Kiškūnas, Lewiston, Maine
Marijona Dainoravičienė, Brooklyn, N.Y. įrašo mirusį savo sūnų Povilą.
Veronika Stelmokienė, Brooklyn, N. Y.

13 dol. Joseph Gategano, Brooklyn, N.Y., jo parapijos sporto klubo auka.

10 dol. A. Valavičius, Chicago, Ill.

Po 5 dol. Marija Petrila, Chicago, Ill.
L. Bukauskienė, Staten Island, N.Y.
Ant. Vaičiulis, Chicago, Ill.

Po 2 dol. Steponas Viscius, Chicago, Ill.
A. Smilga, Chicago, Ill.

Nuoširdus ačiū visiems aukojusiems. Maloniai prašome paskubinimui mūsų planų įvykdymo aukas siųsti: **Building Fund, Franciscan Monastery, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.**

MALDAKNYGĖ
DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS
PREL. PR. JURO
Pataisytas III leidimas
Išleido Tėvai Pranciškonai
640 pusl. Kaina 4 dol. Labai patraukli, tinka kaip dovana visokiomis progomis. Gaunama pas knygų platintojus ar leidėjus adresu: —
FRANCISCAN FATHERS
DARBININKAS
910 Willoughby Avenue
Brooklyn 21, N. Y.

Massachusetts Atstovų Rūmų narys
(Representative)
VITE J. PIGAGA

Worcesterio lietuvių žymus veikėjas, kandidatuoja į Massachusetts valstybės Senatą.
Pirminiai rinkimai
1965 vasario 23
Visi lietuviai, kurie gyvena 4, 5, 6, 7, 8 apylinkėse (wards) ir Leicestery bei Millbury, balsuoja ir renka Massachusetts valstybės SENATORIUM tiktai savo tautietį
Vytautą (Vite) J. Pigagą

IŠ VISUR

— **Tautinių Šokių Instituto** nariai rūpestingai ruošia programą vadovų kursams. Kursai prasidės birželio 13 ir tęsis dvi savaites. Dainavos stovykloje. Norintieji dalyvauti registruojasi adresu: Kostas Januška, 2646 West 71st. St., Chicago, Illinois 60629.

— **Lietuvių Bendruomenės** Centro valdyba bendraraščių ragina apylinkių valdybas pravesti Vasario 16 minėjimus ir taip pat rinkti aukas Lietuvos laisvinimo darbui paremti.

— **LB Švietimo Taryba** tikisi iki kitų mokslo metų pradžios išbaigti paruošti visus lituanistinėms mokykloms reikalingus vadovėlius. Leidžia Kultūros Fondas.

— **Baltimorėje** lietuvių radijo pusvalandis nuo vasario 21 bus perduodamas iš WBMD stoties (750 kilovatų) nuo 5 iki 5:30 vl. popiet. Pusvalandžio programą tvarko A. Juškus ir Laskauskas.

— **Dail. V. Kasiulio** kūrinių paroda atidaryta vasario 7 Gallery International, 13218 Superior at Euclid Ave., Clevelande. Paroda tęsis iki kovo 6.

— **Kun. Vienybės** pirmininkas prel. Pr. Juras praneša, kad Kunigų Vienybės seimas bus Chicagoje gegužės 18-19. Pirmą dieną posėdžiai bus Jaunimo Centre, antrą dieną Tėvų Marijonų patalpose. Smulkiau bus pranešta vėliau.

— **Dayton, Ohio,** lietuvių šv. Kryžiaus atremontuotą bažnyčią paminėjo "Catholic Telegraph", Cincinnati arkivyskupijos laikraštis, vasario 5 laidoje, tiksliai atžymėjo lietuviškus motyvus ir nepagailėjo gražių žodžių apie lietuvių abažnyčią ir parapiją.

— **Michigano gubernatorius** George Romney vasario 11 pasirašė Vasario 16 proklamaciją. Lietuvių delegacija vyko iš Detroito ir kitų apylinkės miestų. Detroito burmistras Jerome P. Cavanagh proklamaciją pasirašė vasario 10.

— **Washingtone** vasario 6 buvo surengta meno paroda iš lietuvių turimų paveikslų. Buvo išstatyta: K. Šklėrius (3 p. pav.), A. Galdikas, M. Dobušinskis, J. Rimša, V.K. Jonynas, V. Ignas, V. Raulinaitis, R. Viesulas, P. Jurkus ir k. P. Vaškys iš Philadelphijos papasakojo apie vaško muziejų Philadelphijoje.

— **Lietuvių Fondui įmokėjo** šie Worcesterio apylinkės lietuviai: Jonas ir Anastazija Matoniai 200 dol., Šv. Kazimiero prap. kun. J. J. B. 100 dol., Vladas ir Marija Židžiūnai 100 dol., Marija ir Kazys Česnai 100 dol.

WORCESTER, MASS.

Algis Garsys Mass. universitete Amhurste baigė kūno kultūros studijas ir dabar rengiasi magistro laipsniui. Pasirinko temą — Pabaltijo švietimo ir kūno kultūros sistemą.

THIS MAN WILL GO PLACES FOR CHRIST!
Would you join his select company as a Stigmatine Priest or Brother?
STIGMATINE FATHERS
- APOSTOLATE OF YOUTH
- PREACHING
- TEACHING
- PARISH WORK
- VOLUNTARY FOREIGN MISSIONS

Special Latin Courses for those with no Latin background
Contact
Vocation Director
Stigmatine Fathers & Brothers
900 Washington St.
Wellesley, Mass. 02181

O KO KO?

Kas tas Chruščiovas? Tai bus kasdieninis ateities klausimas sovietų universitetuose, nes neseniai išleista Rusijos istorija, vos-vos pamini Chruščiovą, net nepažymi, kad tai buvęs Sovietijos premjeras. Nors Nikitos koegzistencijos teorijos knygoje plačiai minimos, jų suformulavimas priskiriamas komunistų centriniam komitetui. Istorijos vadovėlis buvo patvirtintas gruodžio 3, vos šešiom savaitėm praėjus nuo Chruščiovo pašalinimo

Amerikos slaptoji policija, inauguracijos išvakarėse, ėmėsi priemonių apsaugoti prezidentą net ir nuo indėnų užpuolimo. Santa Fe, New Mexico, agentai patikrino keturių New Mexico indėnų strėles ir inauguracijos parade jiems leido dalyvauti tik su salyga, kad nuo strėlių bus nuimtos metalinės galūnės.

Baltieji Rūmai praneša, kad šiandien jau turi 66 vaikų sąrašą, pakrikštytų prezidento Lyndon B. Johnson vardais. Keturios mergaitės pavadintos Lynda, o viena mergaitė iš Los Angeles tapo panelė Lyndon Johnson.

Niekas nesiinteresavo pirkti vartotą atomo skaldytoją, vertą virš 1,000,000 dol., kada Chicagos universitetas paskelbė parduodąs šį aparatą už 100,000 dol. Niekam nepirkus, atomo skaldytojas buvo išardytas ir sunaikintas.

Woonsocket, Rhode Island, apie 60 metų amžiaus pilietis, įėjęs į vedybų biuro raštinę, apsidairė ir ramiai pareiškė: "Nors vieną kartą pakorė, bet antros progos tikrai nebus". Apsisuko ir išėjo pro duris . . .

Zaandam, Olandijoje, H. B. Pranger draugai aplankė jį 24 gimtadienio proga jo gyvenamam laive. Šventė baigėsi liūdnai, prisirinko tiek draugų ir taip įsismagino, kad laivas nuskendo per baliaus pirmas 15 minučių!

Anglijos Albastono miestelio gaisrininkai turėjo nutraukti pratimus, nes užsidegė jų pačių sunkvežimis.

Telesforas Vėsulis

RAUDONOSIOS JŪROS PASAULIS

"World Without Sun". Raudonosios jūros gilumų gyvenimas nuostabiai atidengiamas šiame normalaus ilgio informaciniame filme. Jūrų gilumų tyrinėtojas Jacques-Yves Cousteau jau 1956 m. buvo patiekęs filmą "The Silent World", kurs buvo apdovanotas pagrindine Cannes filmų festivalio Hollywoodo Oscar ir kitomis premijomis. Naujasis filmas tiek savo apimtimi, tiek pristatymo būdu dar įdomesnis ir patrauklesnis.

1963 vasarą septyni pionieriai praleido mėnesį laiko specialiame 5 kambarių povandeniniame prietaise 35 pėdų gilumoje. Aprūpinti dviguba deguonies doze, tyrinėtojai leisdavo

NAUJI FILMAI

gilumoje visai normalaus gyvenimo dienas. Tiek jų kasdienė rutina, tiek atskiri tyrinėjimų tikslais išplaukimai bei pasiekti rezultatai užregistruoti su specialistams būdinga tikslumu.

Kai mūsų eroje žmonės taip sėkmingai tiria erdve ir įmanoma skraidyti net stebėtinose aukštumose, vandenynų ir jūrų gyvenimas vos keletą šimtų pėdų po vandens paviršiumi lieka pridengtas paslaptimi. Cousteau vadovaujama grupė savo užregistruotais tyrinėjimais papildė įvairias mokslinio pažinimo spragas, o taip pat atidengė ir gausius maitinimosi šaltinius. Šalia viso to populiarioje formoje plačioms žiūrovų masėms prieinamu būdu pavaizduojamas įvairus gilumų gyvūnų ir augalijos gyvenimas. Specialiai įrengtame prietaise du vyrai galėdavo nusileisti net 1000 pėdų gylio, tiksliais aparatais spalvotai nufilmuodami nuostabius radinius.

Gilumų gyvenimas tobulai perteikiamas spalvų, formos ir ritmo požvilgiais. Vaizdai palydimi suprantamais paaiškinimais, išvengiant tik specialistam prieinamų išsireiškimų. Prie filmo nuotaikos labai priderintas ir muzikinis palydėjimas.

Apie filme vaizduojamą J. Cousteau ekspediciją plačiau aprašyta "National Geographic" žurnalo 1964 m. balandžio mėnesio nr.

"Only One New York". Daugelis New Yorko gyventojų, per metų eilę gyvendami šiame didmiestyje, taip su viskuo apsipranta, kad nė nepastebi daugybės poetiškų ir meniškų miesto aspektų. Pierre-Dominique Gaisseau, užpernai patiekęs Naujosios Gvinėjos apžvalginį filmą "The Sky Above — The Mud Below", pasinaudodamas tik rankoje laikomu filmavimo aparatu, pagavo daugybę įspūdingų New Yoro vaizdų. Pastatai, uostas, bokštai, bet ypač įvairių tautinių grupių gyvenimas randa savo vietą šioje prasmingoje apžvalgoje. Amerikos indėnai, ukrainiečiai, graikai, japonai, italai, čigonai ir kt. pavaizduojami savo tautai charakteringose šventėse, o taip pat ir kasdieniškame gyvenime.

"Four Days in November" Nors daugelis matė tragiškuosius 1963 m. lapkričio 22-25 įvykius pakartotinose televizijos programose ar apie juos skaitė laikraščiuose bei Warreno komisijos raporte, vis dėlto šis filmas išlaiko žiūrovo dėmesį, suteikdamas pilnutinį vaizdą ir bent keletą naujų žinių. Atrenkant būdingiausias vietas iš dviejų milijonų pėdų ilgio filmo, chronologinėje tvarkoje su įterpiamais praeities paaiškinimais, tų keturių dienų įvykiai atkuriami tiksliai iki smulkmenų. Vaizdai palydimi informuojančiais ir taktiškais komentarais.

Visi šie trys apžvalginiai ir informaciniai filmai tinkami visiems šeimos nariams, bet ypač jaunimui.

Kornelijus Bučmys, O.F.M.

Laiškų lietuviams konkursas

"Laiškų Lietuviams" rašinio konkurso terminas vasario 10 jau praėjo. Buvo paskelbta viena iš aktualiausių temų, būtent, "Santykiai tarp tėvų ir bręstančio jaunimo'' svarstytini tautiniu psichologiniu, religiniu, socialiniu ar kitokiu žvilgsniu. Atskiras konkursas ta pačia tema buvo paskelbtas jaunimui iki 20 m. amžiaus.

Atsiųsti vos keli rašiniai, po maždaug lygiai suaugusiųjų ir jaunimo. Jau iš juose pateiktų minčių galima susidaryt vaizdą, koks vertingas minčių pasikeitimas galėtų vykti tarp tėvų-auklėtojų ir jaunimo šio konkurso proga.

Žinoma, mažas atsiųstųjų rašinių skaičius neatitinka nei dideliam suaugusiųjų rūpesčiui, nei kiek nemažesniam jaunimo nerimui. Tuo klausimu atviras minčių pasidalinimas konkurse, tiesa, visų problemų neišspręs, tačiau jis bent šiek tiek visiem, o kai kam ir labai daug gali padėti.

Tą galimybę turėdama prieš akis, "L.L." redakcija pratęsia konkursą tiek suaugusiem, tiek jaunimui iki vasario 28 (įteikimo arba paštu išsiuntimo data). Smulkesnė informacija— ankstyvesniuose "L.L." numeriuose. Redakcijos adresas: — 2345 W. 56th St. Chicago, Ill. 60636.

"Laiškų Lietuviams" Redakcija

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. Šveikauskas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

MARČIOS PINIGUS TUOJ ISLEISTŲ

Mudu atvažiavome iš Lietuvos 1910 metais. Apsigyvenome farmoje. Sunkiai dirbome, nupirkome daugiau žemės ir taupiai gyvenome. Taigi turime nemažai santaupų. Išauginome du sūnus. Abu dabar vedę ir kiekvienas turi po 5 vaikus. Vienas yra vedęs lietuvę, kitas — svetimtautę, bet abi jos lygios — nieko dirbti nenori, o gyvena plačiai. Abu sūnūs dirba artimiausiame mieste, o savaitgaliais padeda mums apsitvarkyti.

Prieš 30 metų mes pasidarėme savo testamentus. Kiekvienas, aš ir vyras, palikome turtą vienas kitam, jei kuris kurį pragyventų, o jei ne—tai abiem vaikam po lygiai. Mes žinome, kad tas testamentas dar ir dabar galioja. Bet mudu su vyru dažnai pasikalbame, kad, mums mirus, marčios paliktus pinigus tuoj ir išleistų; tur būt, ir dviejų metų nereiktų. Jos perkasi visokių mašinų, suknelių, automobilių. Jei gautų pinigų, jų dar daugiau prisipirktų ir pinigų kaip bemat nepaliktų. Patark Tamsta mums, kaip to išvengti. Mes norėtumėm, kad anūkams kiek to pinigo paliktų. Kai kas mums sako, kad reikia 'trustus' palikti. O kas tie trustai yra? Ar marčios negalėtų tų trustų išleisti? Vaikai mūsų minkšti, žmonų nesuvaldo. Patark Tamsta, kas daryti. Juk kiek jau čia beliko gyvent.

G.R., Connecticut

Atsakymas

Išeitis lengva. Nuvažiuokite pas advokatą ir pasakykit, kam kiek ir kaip norėtumėt savo turtą palikti. Jis pasiteiraus visų smulkmenų ir pasiūlys įvairių būdų tamstų norams išpildyti. Galite palikti savo sūnums tik procentus (income) iš turimo turto, o patį kapitalą (principal) palikti savo anūkams.

Testamentary trust (su testamentu sujungtas "trust") gali būti surašytas taip, kad išpildytų visus Tamstų pageidavimus. Trustee (patikėtinis) gali būti vienas arba daugiau žmonių. Vienas iš patikėtinių gali būti bankas arba panaši įstaiga. Įstatymai ir teismai reguliuoja ir tvarko trustus ir jų patikėtinius (trustees). Tamsta galėsi pasirinkti būdą, kuris atrodys tinkamiausias. Šitokius reikalus reikia tvarkyti kruopščiai ir nuodugniai, neskubant. Bet ir nereikia laukti paskutinės minutės ir reikalus sutvarkyti, kol žmogus esi sveikas. Rūpestis nieko nepadės. Reikia pasiryžti, sutvarkyti ir daugiau apie tai nesirūpinti.

AR ŽINAI, KAD

— **Amerikkje** 1965 mirs 290,000 žmonių, tarp jų 55 proc. vyresnių kaip 65 metų.

— Yra 11 milijonų, kurie serga artričiu; jų 8 milijonai vyresnių kaip 45 metų.

— Yra žmonių, kurie iš tų ligonių per metus pasipelno 300 mil. dol., parduodami vaistus, kurie veikia ne geriau kaip aspirinas, bet kurie yra brangesni 50 kartų.

LIETUVOS VYČIAI pas Youngstown miesto majoną. Iš k. į d. St. Janis, Ed. Pavis, St. Marks, Mrs. M. Andrews, Mrs. St. Pavis, kun. J. Maceka. Majoras Anthony B. Flask pasirašo Lietuvos šventės proklamaciją. Iš "The Steel Valley News".

LIETUVOS VYČIAI pas Youngstowno miesto majorą

YOUNGSTON, OHIO

Minės Lietuvos nepriklausomybės šventę

Youngstowne neseniai susiorganizavęs vyčių senjorų skyrius vasario 21 rengiasi iškilmingai paminėti Lietuvos nepriklausomybės šventę. Proklamacijas paskelbė: Youngstowno miesto majoras Anthony Flask ir Cambell, Ohio, miesto majoras Joseph A. Vaabel. Vyčių delegacija lankėsi pas tuos majorus.

Gražu, kad vyčiai suorganizavo savo skyrių, kad Lietuvos nėjimas bus pagarsintas visoje apylinkėje. Padėka priklauso Vincui Paviui ir jo žmonai Stasei.

Prieš kurį laiką Youngstownas buvo žinomas kaip lietuviška kklonija, buvo lietuviška šv. Pranciškaus parapija, buvo Susivienijimo kuopa, A.L.K. D. Sąjungos kuopa, jame gyvavo ir veikė Lietuvos vyčių 111 kuopa. Senajai lietuvių kartai pradėjus retėti ir parapijai silpnėti, apsilpo ir lietuviškų draugijų veikimas. Dabar parapijoje, kurioje, berods, praėjo penki lietuviai klebonai, klebonauja nelietuvis, bet šlavų kilmės kunigas Jonas Maceka, kuris lietuviams rodo daug draugiškumo. Jis rengiasi pasakyti gražų pamokslą, pritaikytą Lietuvos šventei.

Vasario 21 11 val. mišios bus šv. Pranciškaus parapijos bažnyčioje. Pamaldose dalyvauja vyčiai senjorai, bendrai eis prie komunijos. Po pamaldų parapijos salėje bus trumpa meninė programėlė. Kalbas lietuviškai ir angliškai pasakys J. Sadauskas ir Vincas Pavis. Po programos bus visų dalyvių bendri pietūs.

Vyčiai taip pat rengiasi paminėti ir savo globėjo šv. Kazimiero šventę. Kovo 7 d. 11 v. bus pamaldos šv. Pranciškaus bažnyčioje. Šventėje dalyvauja ir Clevelando vyčiai. Po mišių ir bendros komunijos bus ir bendri pietūs.

Senelis

PADĖKITE PRANCIŠKONAMS PASTATYTI LIETUVIŲ KULTŪROS CENTRĄ NEW YORKE

VIENUOLYNĄ-KOPLYČIĄ, SPAUSTUVĘ, PATALPAS LIETUVIŲ VISUOMENINIAM REIKALAM

Aukos siunčiamos adresu:

BUILDING FUND
FRANCISCAN MONASTERY
680 BUSHWICK AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Aukojusieji 1000 dol. tampa garbės fundatoriais

500 — amžinais nariais

100 — fundatoriais

aukojusieji mažiau — rėmėjais.

Galima įrašyti ir mirusius (memorial). Aukotojų vardai bus įamžinti pastato garbingoje vietoje ir prisimenami vienuolių maldose bei mišiose.

Siunčiu auką statybų fondui $ .....

Pažadu auką statybų fondui $ .....

Įrašau mirusį .....

Siuntėjas .....

Adresas .....

.....

Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax deductible)

CRANE SAVINGS & Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.
47 and Rockwell Street. Tel. LAfayette 3-1083
Nemokamai vieta automobiliams

4 1/2% ON INVESTMENT ACCOUNTS

Mokame nuo 1962 metų vasario 1 dienos
Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį
Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d.
Prašome aplankyti naują mūsų namą.
VALANDOS: Pirmd. ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:30 vakaro; Antrad. ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadienais 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaryta.

FOTOGRAFAS
Romualdas Kisielius

Tarptautinės Fotografų Sąjungos narys, baigęs Amerikos karinuomenės foto mokyklą. Jums už prieinamiausią kainą atliks visokius fotografinius darbus.

Dėl susitarimo skambinti — GLenmore 2-0029

Norite geros meniškos fotografijos —

PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ

Įvairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotrauku; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 Union Avenue, Brooklyn 11, N.Y.
Telefonas EV 7-2089
JUOZAS BRUŽINSKAS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų . . . Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

LITAS Investing Co. Inc.

kviečia

Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant sąskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namų remontui, akcijų pirkimui

Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIŪNAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N. Y.; HI 1-6799
A. VEDECKAS, 83 Morgan St., Stamford, Conn. — Tel. 325-0997

Darbo valandos: šiokiadieniais 6 - 9 val. vak.; šeštadieniais 9 - 4 val.

— HAVEN REALTY —

Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance

Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.

Kasdien nuo 9 iki 9 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

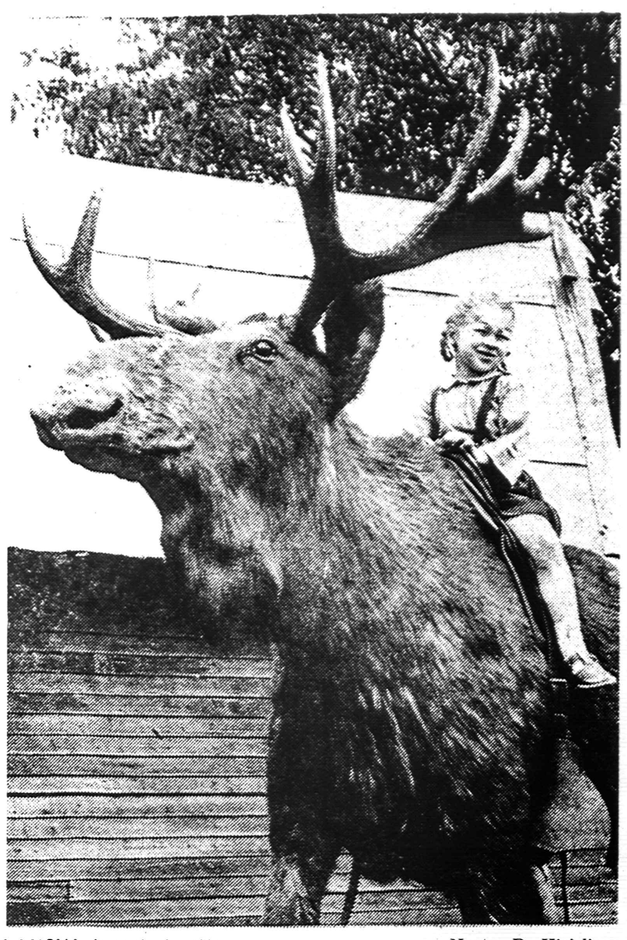

LANGVA ir maloni našta. Nuotr. R. Kisieliaus

MAŽIAUSIA KNYGA PASAULYJE

Teko matyti visokiausių knygų: ir tokių didelių, kad pora vyrų vos panešty, ir tokių mažų, kad bent kelias įsidėtum kišenėn. Kažkas Washingtono ar kituose muziejuose rodė pačią mažiausią pasaulyje knygą. Bet ji dar buvo panaši į knygą — galėjai dar atversti ir paskaityti, buvo kažkas panašaus į liliputiškus žodynus.

Neseniai teko matyti dar mažesnę knygą. Ją gavo dail. V. K. Jonynas švenčių proga iš Prancūzijos. Išleido popieriaus fabrikas Maurice Lecole Decolles mieste. Fabrikas garsus, įsteigtas 1590.

Knyga yra mažesnė už ketvirtį colio (trys šešioliktosios colio). Primena kiek suspaustą žirnį. Metaliniais viršeliais, kurių nugarėlėje yra kilpelė. Knygą gali pasikabinti kaip suvenyrą ant kaklo, prikabinti prie apyrankės. Metaliniame viršelyje įbrėžtas kryžiukas.

Tai "Tėve mūsų" atspausdinta septyniom kalbom. Teksto raidė yra tokios mažos, kad sunku net įžiūrėti su paprastu padidinamuoju stiklu. Reikia griebtis gerų didinamųjų stiklų. Lengviau įžiūrimi tituliniai puslapiai, kurie eina prieš kiekvieną kalbą.

Tokią knygą lengva pamesti. Tad ji laikoma pritvirtinta prie kardono viršelio, kuriame įdėtas pilnas knygos aprašymas.

Prieš keletą metų prancūzai buvo išleidę ir brangiausią knygą — šv. Jono Apokalipsę. Dirbo bent keletas dailininkų, kol atspausdino kelis egzempliorius. Vieno egzempliriaus kaina šimtai tūkstančių dolerių.

DARBININKO VAJUS

Darbininko visi skaitytojai maloniai kviečiami paieškoti naujų skaitytojų, kad mūsų laikraščio šeima nemažėtų. Šiais metais norima sulaukti bent 500 naujų skaitytojų.

Naujiem skaitytojam duodamos nuolaidos. Darbininko prenumerata pirmiem metam skaitytojui 5 dol., dviem skaitytojam — 9 dol., trim — 12 dol. Vadinasi, kas suras tris naujus skaitytojus, moka už kiekvieną tik po 4 dol. vietoje 7 dol.

Visiem talkininkam iš anksto dėkojame ir laukiame pagalbos.

Darbininkas
910 Willoughby Avenue
Brooklyn, N.Y. 11221

Ieško. Ona Jasevičienė, gyvenanti Varpikų kaime, Slavikų valsč., Šakių rajonas, ieško Amerikoje gyvenančių Stasio ir Marcelės Lorento ir Marcelės Jasevičiūtės.

Ieškoma moteris gyventi amerikiečių šeimoje su dviem vaikais. Ponia šeimininkė yra gydytoja Garden City. L. I. Skambinti po 7 v.v. (516) PI 1-6006.

Woodhaven, išnuomojamas erdvus, naujai išdekoruotas kambarys su naujais baldais ir galimybe naudotis virtuve. Skambinti 849-7240.

Senos kartos vyras turi Brooklyno centre 4 kambarius. Būtų malonu rasti kitą asmenį, kuris sutiktų drauge gyventi, nes vienam ilgu ir nuobodu. Dėl sąlygų susitarsim. Prašau kreiptis laišku: Anthony Kaupas, 201 York St., Brooklyn, 1, N.Y.

WINES & LIQUORS

JOSEPH RUTKOSKI
Wines & Liquors
2484 Merrick Road, Bellmore, L.I.
We Cater to Religious Groups
We also deliver. For fast service
Call 516 - SU 5-2644
Ask for Joe Rutkoski

DISPLAY

For presentations hand engraved
PLAQUES
that will leave a lasting tribute to those receiving them. For over 30 years, beautiful Plaques at prices you will appreciate — Catering to Churches, Groups, Concerns, etc.
R. SOSSI 205 Ashland Place, Brooklyn 17, N. Y. UL 8-5240

Giliai prisimenant prieš tris metus mirusį

A†A

STEPĄ SAMATĄ,

už jo vėlę bus atlaikytos šv. Mišios vasario mėn. 20 d. 8:30 ryto Šv. Trejybės bažnyčioje, Newark, N.J. Buvę Stepo draugai ir visi jį branginę prašomi prisiminti jį maldose.

Žmona MARGARITA SAMATIENĖ

A SALUTE TO BROTHERHOOD WEEK

sponsored by

The National Conference of Christians and Jews

WE THE CITIZENS OF THIS GREAT COMMUNITY JOIN HANDS WITH CIVIC AND RELIGIOUS LEADERS FROM ALL OVER THE UNITED STATES — IN ENDORSING THE DEDICATED PRINCIPLES OF THE NATIONAL CONFERENCE OF CHRISTIANS AND JEWS — A CIVIC ORGANIZATION OF RELIGIOUSLY MOTIVATED MEN AND WOMEN WHO SEEK TO PROMOTE UNDERSTANDING AND COOPERATION AMONG PEOPLES OF ALL RELIGIOUS FAITHS, AND ETHNIC GROUPS THROUGH EDUCATION AND DISCUSSION, WITHOUT COMPROMISE TO THE INDIVIDUALS OWN RELIGIOUS BELIEFS!

We are heartily in accord with Brotherhood Week —
A good meal and delicious food at the right price, in a hospitable atmosphere satisfies all nationalities.
Visit us for a taste treat
TOWN LUNCH RESTAURANT
215 Washington St.
HOBOKEN N J.
OL 9-2006

Greetings for Brotherhood Week from Queens famous
SUNNYSIDE BRAU-HALL
Featuring daily:
Sauerbraten - Potatoe Dumplings
Kalbshaxe - Kassler Rippchen
and other specialties.
Ask about our Luncheons and banquet accommodations
Member of Diners Club.
Sunnyside Brau-Hall
4106 Queens Blvd. Sunnyside, L.I.
EX 2-0865

Books, Stationery, Toys, Matches
Advertising Specialties
Full selection and quick service for:
Schools Religious groups
Social functions — Daily deliveries
Wholesale Distributors
The AMERICAN NEWS Co.
Inc.
— Showrooms —
131 Varick Street, N. Y. 13, N. Y.
AL 5-5100
Subscriptions cleared to all Magazines and News Papers

Success to all for Brotherhood Week
U. S. ABSTRACT CORP
ESQUIRE ABSTRACT CORP.
Frederick J. Barto
Agents for Layers Title Insurance Co
Complete Insurance Service
Title Insurance Available
1551 Franklin Ave
MINEOLA
Call 516 PI 1-4747

Succes to all our friends and customers for Brotherhood Week
VAN CORTLANDT PARK
RIDING ACADEMY, INC.
254th St. & B'way, Bronx, N.Y.
KI 9-6200
Horse Hire and Jumping Lessons
Private and Class Instructions
Summer Camp - Group Programs
Outdoor Rings and Bridle Paths
Hunters & Jumpers Boarded and Shown

Happy and joyous Brotherhood Week to all our friends and customers
VAN GORDEN'S COLLISION
For The Finest In Service
Merrick Road
AMITYVILLE L. I.
Call 516 MY 1-7804
Ask for John and Bob
We aim to please

Happy and Joyous BROTHERHOOD WEEK
VINCENT C. SICA
CONTRACTING CO.
665 NEWARK AVE
JERSEY CITY, N. J.
OL 3-5690

Success to all our friends and customers on BROTHERHOOD WEEK
Ashes - Garbage - Rubbish Removal
No stop too small No job too big
Distinctive Removal with the air of elegance
Serving the Oranges Newark and suburbs
Over 40 yrs of outstanding service
Estimates given
Factory Waste Removed
Cellars Cleaned
L. T. ROSELLE
ORange 5-1757

Succes to all our friends and customers for Brotherhood Week
VINCENT & MEAL REST
For The Finest Of CUISINE
120 E 40th Street
N. Y. C. New York
YU 6-6434

Happy and joyous Brotherhood Week to all our friends and customers
WALTER RAU DELICATESSEN
For the Finest of Foods
70-11 Grand Ave
MASPETH L. I.
HA 9-6749

Succes to all our friends and customers for Brotherhood Week
WILLIAM C. PULLEN
INC
Brood Street
HIGHSTOWN N. J.
609 448-0294

Succes to all our friends and customers for Brotherhood Week
WILLIAM J. SCULLY
CORP.
41 E 42nd Street
N. Y. C. New York
MU 2-5991

Brotherhood Week Greetings to all our Friends and Patrons
ZUCCARO'S BEAUTY SALON
Hair Styling at Its Finest
422 38th Street
UNION CITY, N. J.
(201) 867-4291

Congratulations and best wishes for Brotehrhood Week from the management of the well known
BOWLMOR RECREATION
110 University Place N Y C
Bowling at its enjoyable best
Bowl for pleasure and health
Every facility for your Church group. Lodge, Family, or groups
May we have the pleasure of serving you?
AL 5-8188

Happy and joyous Brotherhood Week to all our friends and customers
JOSEPH D. MENZA
STATE FARM MUTUAL AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
Call 201 HU 2-0755
449 W Market St
(Cor 7th St)
Newark N J
201 HU 2-0755

Success to all our friends and customers on BROTHERHOOD WEEK
Northern New Jersey Oil Co.
McCarter Highway Newark, N.J.
201 - HU 4-4242
Domestic and Industrial
Triple Filtered Fuel Oil
Prompt deliveries thruout Northern New Jersey from our own bulk plant.

METROPOLITAN MAINTENANCE CO
300 Route 20 East Rutherford
Complete Janitorial Service
Offices Factories and Institutions
Window Cleaning Office Cleaning
Floor Waxing Janitor Service
Reliable Bonded Personnel
Day or Night Service
Call 201 939-8500

Happy and joyous Brotherhood Week to all our friends and customers
S & K COINS INC.
MERRILL S. KAPLAN
(Member of A.N.A. A.N.S. G.ENA.)
Coin Estates Appraised
Numismatic items bought and sold
224 Market Street
Paterson N. J.
Phone 201 742-2300

Dine at Staten Island's New Restaurant
Trimarche's
Early American Atmosphere
Business Men's Luncheons
Dinners
A La Carte Catering
Fine Wines - Liquors - Cocktails
For pleasant relaxed dining call
EL 1-7755 EL 1-9898
1650 Hylan Blvd.
DONGAN HILLS

We laud Brotherhood Week — bringing peace and harmony to all peoples
Press Box Restaurant
Mr Henry Costello, your host
The finest food and liquors in a delightful atmosphere
May we serve you.
American Xpress Credit Cards honored
139 East 45th St N Y C
For reservations pohne
MU 2-9752 or YU 6-4565

Success to all our friends and customers on BROTHERHOOD WEEK
Poughkeepsie Roofing Co.
Route 376 & MacGhee Road
POUGHKEEPSIE N. Y.
Call 914 462-2010

Success to all our friends and customers on BROTHERHOOD WEEK
Pilgrim Funding Corp.
211 Hempstead Tpke
WEST HEMPSTEAD L. I.
516 IV 3-6300

Success to all our friends and customers on BROTHERHOOD WEEK
Factory Equipment Company
Scales and Material Handling Equipment
Sales - Service - Rentals
190 State Street
BLOOMFIELD N. J.
201 PI 8-7171

May Brotherhood Week bring all, Peace of Mind — Peace on Earth.
Insure your peace of mind by saving in a bank
Ready to serve you in all categories
Visit us.
Your problem, our concern.
FLATBUSH FEDERAL SAVINGS
2146 Nostrand Ave.
Brooklyn 10 N. Y.
UL 9-6800

Success to all our friends and customers on BROTHERHOOD WEEK
Barnes Chevrolet
The Peak of Value
Sales and Service
at Summit
38-42 River Rd.
SUMMIT, N. J.
201 - CR 3-7800

Happy and Joyous BROTHERHOOD WEEK to all our Friends and Members
American Savings
and Loan Association
363 Broad St.
BLOOMFIELD, N. J.
Improvement Loans
Savings Accounts
201 - 748-3600

Success to all our friends and customers on BROTHERHOOD WEEK
Clairex Corp.
Manufacturers of
Cadmium Sulphide
and Cadmium Selenide
Photo Conductive Cells
8 West 30 St.
New York City
MU 4-0940

Success to all our friends and customers on BROTHERHOOD WEEK
Dodge Trucks Inc.
Replacement Parts
for all Dodge Trucks
DODGE TRUCKS INC
58-80 Borden Ave
Maspeth 78, New York
Telephone TW 4-3434

Success to all our friends and customers on BROTHERHOOD WEEK
Gowen Funeral Home
JOSEPH J. STAUDT
Director
Serving Middlesex County
233 Somerset Street
New Brunswick
201 KI 5-1344

Happy and Joyous BROTHERHOOD WEEK to all our friends and depositors
Bridgehampton National Bank
Paying 4%
Mortgage Loans - Auto
Personal and Business
Bridgehampton Long Island
Call 516 537-1000

"VENTA"
Home Improvements
Co.
Atlieka visus namų vidaus remonto ir modernizavimo darbus, įrengia rūsius (basements) pastoges (atikas) ir t.t. Darbas atliekamas sąžiningai patyrusių lietuvių stalių už prieinamą kainą. Kreiptis:
J. BANDŽIUKAS
84-12 102nd Street
Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. VI 7-2772

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS
-JUVELYRAS
Auksas - sidabras - deimantai laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

LIETUVIŲ ADVOKATAI
Stephen Bredes, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

C. A. VOKET
VOKIETAITIS
ADVOKATAS
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

LAIDOJIMO DIREKTORIAI
Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
Balsamuotojas
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

I. B. SHALINS
- Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN,
INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N. Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
FUNERAL HOME
Inc.
PETRAS KARALIUS, sav.
Laidotuvių direktorius ir balzamuotojas
74 PROVIDENCE ST.
Worcester, Mass.
PL 4-6757 PL 4-1165

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER AVE.
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius ir balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite — Tel. TR 6-6434

DARBININKAS

Redakcija ..... GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Vienuolynas ..... GL 5-7068

NEW YORKO NAUJIENOS

Į vyskupo Pr. Brazio šventinimo iškilmes Romoje išvyko vasario 11 vysk. V. Brizgys, Kunigų Vienybės pirmininkas prel. Pr. Juras ir kun. prof. S. Yla. Pastarasis Romoje pasiliks ilgiau, vysk. V. Brizgys vasario 15 iš Romos išvyko į Braziliją, dalyvaus lotynų Amerikos lietuvių kongrese ir lankysis lietuvių kolonijose.

Alto Informacijcs Centro naujas adresas: P.O. Box. 397, Ansonia Station, New York 23, Centro reikalų vedėja yra M. Kižytė.

Lietuviškas kryžius pasaulinėje parodoje žiemai apgaubtas plastikiniu uždangalu. Darbą atliko dail. J. Subačius.

Paulius Bendorius, kuris prieš 4 metus stojo savanoriu į marinus, išrinktas savo dalinio (I marinų brigados) "marine of the year", t.y. geriausiu marinu.Jo komanduojantis karininkas rekomendaciniame rašte šalia eilės Pauliaus pasižymėjimų, kaip didelio pareigingumo, drausmingumo, gero elgesio, primena jo gerą lietuvių kalbos mokėjimą. Jis baigė pirmuoju "noncommissioned officers" mokyklą ir yra pulke šaudymo instruktoriumi.

Santaros-Šviesos Federacija kovo 13 rengia literatūros vakarą, kuri dedikuos mirusiems rašytojams Juliui Kaupui ir Algimantui Mackui. Vakaro metu kalbės dr. Henrikas Nagys iš Montrealio.

Albinas Sinkevičius, 54 m. gyv. Barre, Mass., mirė sausio 28. Palaidotas vasario 1. Padukrą Uršulę, sūnūs Joną ir Albertą.

Vyt. Vebeliūno paskaita "Šeimos finansų ir mokesčių planavimas" bus vasario 19, penktadienį, 8 v.v. Apreiškimo parapijos salėje. Po paskaitos diskusijos. Paskaitą rengia ateitininkų sendraugių skyrius.

New Yorko skautai ruošia Kaziuko mugę vasario 28 d. Pradžia 1 val. popiet.

Ateitininkų šventė ir a.a. prof. Prano Kuraičio minėjimas rengiamas kovo 21 d. Apreiškimo parapijos salėje. Šventėn pakviestas ir vysk. V. Brizgys, kuris tuo metu grįžta iš Brazilijos.

Likviduojamas Piliečių Klubo knyginėlis

Lietuvių Amerikos Piliečių Klube, 280 Union Ave., Brooklyne, likviduojamas knygynas, kuriame yra apie 1000 knygų. Knygynas seniai įsteigtas, tarnavo narių švietimo reikalams. Senieji klubo nariai knygų nebeskaito, jaunieji nesidomi. Klubo valdyba su direktorių taryba nusprendė knygyną likviduoti ir išdalinti visiems lietuviams nemokamai. Kas norėtų senų raštų išleistų Rygoje, Vilniuje, Tilžėje, Londone ir Amerikoje, rasite jų tame knygyne. Atėję patys pasirinksite nemokamai.

Smuikininkė Elena Kuprevičiūtė dalyvauja poeto Vytauto Mačernio 20 metų mirties minėjime, kuris bus kovo 21 d. 5 v. popiet Carnegie Endowment salėje.

Vytautas Česna, atvykęs iš Los Angeles, apsigyveno Brooklyne ir susituokė su Liucija Kašubaite.

ARŪNAS JANKAUSKAS deklamuoja eilėraštį Maironio šeštadieninės mokylos Vasario 16 minėjime. Nuotr. R. Kisieliaus.

Lituanistinė mokykla minėjo Vasario 16

Maironio vardo lituanistinė mokykla Lietuvos nepriklausomybės šventę paminėjo šeštadienį, vasario 13. Paskutinės pamokos metu 12 val. visi mokiniai susirinko į salę, kur maldą sukalbėjo kun. J. Pakalniškis. Sugiedojus himną, žodį tarė mokyklos vedėja mok. E. Ruzgienė ir pakvietė kun. St. Railą vaikam pakalbėti apie Lietuvą.

Meninėje programoje parodė darželis — parengiamoji klasė; vadovaujami mok. E. Urbelienės, vaikai padeklamavo keturis eilėraščius.

Buvo gyvasis paveikslas — kenčianti Lietuva (atliko Arūnas Jankauskas, Joana Strazdytė). Parengė mokytoja J. Gerdvilienė. Taip pat J. Gerdvilienės parengti vaikai paskaitė istorinį vaizdelį apie Vilniaus įkūrimą. A. Jankauskas padeklamavo Lietuvos laukai. Pabaigai visi mokiniai, vadovaujami mokytojo R. Kisieliaus, padainavo dvi daineles: Lietuva brangi ir Leiskit į tėvynę: Programos metu muziką tvarkė kun. J. Pakalniškis. Minėjimas užtruko vieną valandą.

K.V. Banaičio kūrinių koncertas rengiamas kovo 7, sekmadienį, 5:15 Carnegie Recital salėje. Programoje bus trijo arfai, smuikui ir klarnetui, solo dainos, ištraukos iš ciklo fortepijonui, choro dainos. Koncerto organizavimo reikalais rūpinasi solistė Vincė Jonuškaitė ir Salomėja Valiukienė. Bilietai jau platinami.

Skautų prašyme padėti įsigyti stovyklavietę, atspaustam praėjusiam Darbininko numeryje, išvardinant garbės komitetą, buvo praleista prel. J. Balkūno pavardė. Garbės komitetą sudaro: ministeris Vac. Sidzikauskas — Vliko pirmininkas, prel. Jonas Balkūnas, teisininkė B. Grigaitytė-Novickienė, J. Adomonis, dr. Vyt. Avižonis, John J. Grigalus — Assistant Attorney General (Massachusetts), vyr. skaut. P. Jurgėla— Lietuvos skautų kūrėjas, dr. J. Kazickas, inž. J. Mikalauska , prof. dr. Br. Nemickas, skautininkas Vac. Nenortas, pulk. adv. J. Šlepetys — JAV LB tarybos vicepirmininkas , pulk. Ant. Šova. Aukas siųsti vykdomojo komiteto iždininko vardu: Liutaveras Siemaška, 84-44 148th St. Jamaica, N.Y. 11435.

Amerikos Lietuvių Tautininkų klubo susirinkime vasario 6 kitiem metam perrinkta ta pati valdyba.

Ridgewoode, prie gero susisiekimo ir arti parko, išnuomuojamas 5 gražių kambarių butos. Skambinti 366-3512.

Išnuomojami 2 baldais apstatyti kambariai East New Yorke. Informacijai skambinti AP 7-6127.

MAIRONIO mokyklos parengiamosios klasės mokiniai deklamuoja eilėraštį mokyklos suruoštame Vasario 16 minėjime. Nuotr. R. Kisieliaus.

KUN. STASYS RAILA savo paskaitos metu Vasario 16 minėjime lituanistinėje mokykloje vaikus klausinėja apie Lietuvą. Nuotr. R. Kisieliaus.

BOSTONO ŽINIOS

L.R.K. Moterų kuopos vakare, vasario 7, suvaidinta "Uošvė". Vaidino Rita Ausiejūtė, Irena Lendraitytė, Stasė Leimonienė, Kazys Barūnas ir Jurgis Jašinskas. Prie režisavimo prisidėjo Aleksandra Gustaitienė. Trumputė komedija (truko apie 40 min.) buvo vaidinta dar Lietuvoje senais laikais, bet jos turinys nesenstą, nes liečia besikartojančią šeimoje nesantaiką dėl uošvės. Vaidinimu publika buvo patenkinta, nes turėjo gardaus juoko. Po vaidinimo visi linksmai vaišinosi ir šoko.

Stasė Malėnienė šio mėnesio pradžioje išvyko pas vyrą inž. Stepą Maleną Pietų Amerikon, Perų valstybėn. Dvi jų dukros pasiliko Amerikoje. Viena dirba ir studijuoja Marylando valstybėje, o antroji — Bostono universitete.

T. Leonardas Andriekus, O. F.M., lietuvių pranciškonų provincijolas, vasario 27, šeštadienį, kalbės kultūros klubo susirinkime tema: "Mūsų kultūrinės problemos". Aktorius Algimantas Žemaitaitis paskaitys iš Leonardo Andriekaus kūrybos. Po paskaitos bus kavutė. Pradžia 7:30 v.v. Susirinkimas įvyks Tarptautinio Instituto patalpose.

Adv. Zuzana Šalnienė, Lietuvos garbės konsulo Bostone žmona, po sunkios operacijos tebeguli ligoninėje.

Keleivis savo 60 metų sukaktį minės balandžio 25 Lietuvių Piliečių Draugijos salėje. Laikraštį redaguoja J. Sonda, leidžia socialdemokratai.

Stepono ir Valentinos Minkų vadovaujama radijo valandėlė savo 31 metų sukaktuvių proga vasario 21 rengia vakarą Liet. Piliečių Draugijos salėje. Salė bus atdara nuo 2:30 v.

Programoje dalyvaus pasižymėjęs aktorius humoristas Vitalis Žukauskas iš New Yorko. Be jo dar bus talentų popietis. Talentam rinkti komitetą sudaro Aleksandra Gustaitienė, Ona Ivaškienė, Irena Mickūnienė, Kazys Barūnas, Vytautas Stelmokas ir Justinas Vaičaitis. Taip pat bus rodomas trumpas filmas iš radijo valandėlės pikniko praėjusią vasarą.. Šokiai nuo 7 val. iki 11 val. Groja Ferdinando Šmito orkestras. Bus skanių valgių. Visi galės papietauti ir pasivaišinti. Įėjimas: suaugusiem — 1.50 dol., vaikams 50 ct. Radijo valandėlės vedėjai kviečia visus.

Mirusieji.

Po gedulingų šv. Petro parapijos bažnyčioje pamaldų palaidoti:

Eugenija Grigienė (gruodžio 22) 44 m. Velionė gyveno 663 E. 8-th St. Nuliūdime paliko sūnų ir seserį. Palaidota Naujos Kalvarijos kapinėse.

Jurgis Čiulada (gruodžio 26) 49 m. Velionis gyveno 92 L St. Nuliūdime paliko sūnų ir seserį. Palaidota Naujos Kalvarijos kapinėse.

Emilija Paulauskienė (gruodžio 30) 80 m. Velionė gyveno 1426 Columbia Rd. Nuliūdime paliko dukterį ir du sūnus. Vienas sūnus yra kunigas, vikarauja šv. Kazimiero parapijos parapijoje. Brockton, Mass. Palaidota šv. Mykolo kapinėse.

Simonas Bakšys (gruodžio 31) 77 m. Velionis gyveno 428 W. 2nd St. Nuliūdime paliko žmoną, dukterį, du sūnus ir brolį. Palaidotas Naujos Kalvarijos kapinėse.

Leonas Galinis (sausio 4) 44 m. Velionis gyveno 237 W. 5th St. Nuliūdime paliko žmoną, brolį ir motiną. Palaidotas miesto kapinėse.

Tamošaičių radijo stotis So. Bostone

Amerikoje be komercinių viešos tarnybos radijo stočių yra ir mėgėjų, vadinamų, "Amateur". JAV, pagerbdama radijo mėgėjus, išleido net pašto ženkliuką. Mėgėjų radijo stotys veikia trumpom bangom ligi 2000 vatų galingumo. Galima susisiekti su visu pasauliu. Laikas neribotas. Tik negalima pardavinėti muzikos ir dainų.

Biznio reikalam naudojama "Citizens Band" 5 vatų galingumo. Galima kalbėti ne ilgiau 5 minutėm ir tiktai 20 mylių nuotolyje. Tokių stočių operatoriai turi išlaikyti valdžios nustatytus egzaminus ir gauti leidimą.

Yra spausdinama radijo mėgėjų abonentų knyga, kurioje sužymėta stoties pavadinimas, operatorių pavardė ir adresas. Knyga papildoma keturis kartus per metus.

Sovietuose nėra privačių radijo stočių. Ten yra vadinami radijo klubai, valdžios prižiūrimi. Lenkijoje dar skelbiami stočių pavadinimai, operatorių pavardės ir adresai. Tos knygos yra dvi: viena tik Jungtinėm Amerikos Valstybėm, kita — likusiam pasauliui.

Įstatymai reikalauja, kad būtų registruojama, su kuo, kiek laiko ir kada kalbėjai. Ta registracija laikytina ištisus metus.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra apie 265 tūkstančiai radijo mėgėjų. Likusiame pasauly tik apie 120 tūkstančių.

Radijo mėgėjų stotį yra įsirengė **Tamošičiai** prieš ketverius metus So. Bostone (597 E. 7 St.). K. Tamošaitis Lietuvoje dirbo radijo srity, o dabar dar daugiau išsispecializavo. Jam padeda sūnus Vytautas, kuris studijuoja Bostone elektroniką, ir sūnus Laimutis.

Tamošaičių stoties kambario stalai apkrauti įvairia aparatūra. Sienos nukabinėtos radijo mėgėjų kortelėmis, kurios gautos iš viso pasaulio radijo mėgėjų, su kuriais buvo susisiekta. Radijo kambary yra dar specialių įtaisų. Pav. yra aparatas, kuris automatiškai vėsina, jei kambary yra per daug šilumos. Kitos priemonės įspėja nuo įsilaužimo, gaisro, potvynio ir t.t. Dar yra instrumentų, kuriais nustatomi ir pašalinami defektai, taisomi radijo priimtuvai, siųstuvai, televizijos aparatai ir patefonai.

Galima nemokamai per radiją pasikalbėt telefonu. Jei, jūsų pažįstamas turi telefoną Chicagoje ar kitur, tai stotis gali padėti. Ji suranda mėgėją tame mieste ir prašo sujungti su norimu numeriu. O jis perduoda Bostonui, kuris sujungia su norinčiu telefonu kalbėti. Miesto ribose šis pasikalbėjimas nieko nekainuoja. Tik viena sąlyga: radijo mėgėjas su norinčiu abonentu kalbėti turi turėti specialų aparatą ''Phonepatch''. Bostoniškiai, svarbiam reikalui ištikus paskambinkite telefonu: 2 6 8 — 2 8 — 14. Tamošaičiai mielai patarnaus nemokamai.

Telefonu, sujungtu su radiju, galima kalbėti Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir dar 18 valstybių, Kanada, Čile, Meksika, Panama ir t.t. Specialiai dar galima su kitomis 18 valstybių, kaip vidurinė ir pietų Amerika, Vokietija, Etiopija, Graikija, Japonija ir t.t.

Be pastovios radijo stoties, Tamošaičiai dar turi kilnojamą stotį 2000 vatų galingumo. Kai ruošiate pikniką, gegužinę, pastatykite radijo mėgėjų stotį. Tokiuose parengimuose būna daugiau žmonių. Jie gali pasikalbėti nemokamai, iš parengimų vietos su visu pasauliu, kur tik turi pažįstamų.

Esant reikalui, Tamošaičiai gali nuvykti į norimą vietą su savo radijo stotim. Kad geriau būtų programą girdėti, galima įrengti garsintuvus ir norimą programą įrašyti į magnetinę juostą.

J. Ša.

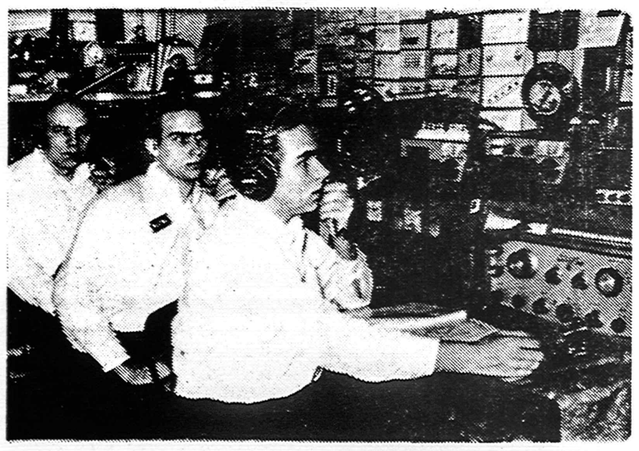

TAMOŠAIČIŲ radijo stotis So. Bostone. Iš k. į d. K. Tamošaitis, Laimutis ir Vytautas. Nuotr. P. Plikšnio.

L. K. MOTERŲ SĄJUNGOS 29 kuopa

ruošia

LIETUVIŠKAS UŽGAVĖNES

APREIŠKIMO PARAPIJOS SALĖJE
BROOKLYNE

vasario 21, sekmadienį

4 val. popiet

Svečiai bus vaišinami moterų namie gamintais kepsniais, saldžiais pyraagis; nestokos ir tradicinių užgavėnių blynų.

—● *Bus įdomi programa bei šokiai* ●—

Bilietų galima įsigyti pas:

A. GARLIAUSKIENĘ — EV 7-6740
E. KEZIENĘ — 642-2213
E. SANDANAVICIENĘ — EV 8-1826
A. ŠMITIENĘ — VI 7-3681
ir pas kitas nares.

Bilietus prašoma įsigyti iš anksto, nelaukti prie durų, nes vakarienę gaminama iš anksto. Stalai 10 asmenų užsakoma iš anksto. Įėjimo auka — 2.50 dol.

Pelnas skiriamas N. Y. LIETUVIŲ KULTŪROS NAMŲ statybos fondui.

Maloniai kviečiami visi atsilankyti.